POSEL
zpod Žalého

Číslo 5 Ročník XXVII/2017 Cena 10 Kč

ZPRAVODAJ OBCE BENECKO, PRAMENY OBECNÍ KRONIKY

podatelna@obecbenecko.cz

www.obecbenecko.cz

Obsah

Slovo starosty 3
Slovo místostarosty 4
Zápis ze 19. veřejného zasedání OZ 5
Společenská kronika 11
Prvňáci 12
Spaní ve škole 14
Za náčelníkem Horské služby Adolfem Klepšem 15
Pohádkové putování 16
Zimní škola v Krkonoších 18
Jak přestal Vejrych strašiti 22
Učitel Václav Vaníček 24
Školské odměny pilnosti 25
Dětství Boženy Němcové 28
Soužití Čechů a Němců v minulosti 29
Výroba tužek 31
Vzpomínky na dědečka legionáře 32
Továrník František Brůna 35
Vnitřní krása kamenů 39
Ceník Skiareálu 40

Inzerce: Oklešťování, Ceník skiareálu, Sběr nebezpečného odpadu, Hudba na hřbitovech mezi str. 20 a 21

Obrázek na titulní straně: Hlavní protagonisté z článku na str. 16

POSEL ZPOD ŽALÉHO
Vydává Obecní úřad Benecko, redakční rada: Rada obce Benecko.
Registr. číslo MK ČR E 12668. Podávání novinových zásilek povoleno ObSP Pardubice č. j. P/1–8190/91 ze dne 27. ledna 1991.
Za věcný a názorový obsah textů odpovídají jejich autoři.
Uzávěrka dne 18. 10. 2017. Náklad 300 ks.
Výroba: *Gentiana* Jilemnice

Vážení čtenáři Posla,

tentokrát se s Vámi chci podělit o zážitky z nedávné třídenní cesty na Šumavu. Jednalo se o „výpravu“ pořádanou Svazkem obcí Jilemnicko do Národního parku Šumava s naplánovanými setkáními s některými představiteli tamního regionu. Cesty se zúčastnili starostové obcí výše zmíněného Svazku a jeho několik zaměstnanců.

První zastávka byla v městečku Kašperské Hory. Jedná se o malé šumavské město s bohatou historií již od dob osídlování Šumavy, s nádhernou architekturou starých budov. Zejména na náměstí je většina domů zrekonstruována a za pozornost stojí i povrch náměstí. Ulice, chodníky a parkovací plochy. Vše je totiž zhotoveno z přírodního kamene, nikde žádný beton, asfalt či zámková dlažba. Moc hezké!

Další naší zastávkou bylo Srní, konkrétně návštěvnické centrum Národního parku Šumava, které se nachází kousek za obcí. Zde jsme měli domluveno setkání s ředitelem parku, panem Hubeným. Hned se nás přátelsky ujal a vydali jsme se do nedaleké obory s vlky. Z vyhlídkového ochozu jsme měli možnost pozorovat celou smečku a k tomu z úst pana ředitele vyslechnout spoustu zajímavých informací o jejich chovu. Po prohlídce obory nás čekala přednáška o historii i současnosti Parku v nově vystavěné budově návštěvnického centra, jedná se o moderní, energeticky pasívní stavbu. Mimo současného ředitele Parku jsme měli možnost pohovořit i s jeho bývalým ředitelem. Ze Srní jsme se přemístili na Modravu, kde nás čekalo ubytování v jednom z mnoha místních penzionů.

Další den ráno jsme dojeli přes Filipovu Huť na Kvildu a prohlédli jsme si zajímavé informační centrum Šumavského parku. Z Kvildy nás čekala menší pěší túra do dalšího návštěvnického centra se dvěma oborami, jedna s jeleny a další s rysy. Rysa jsme sice nezahlédli, zato jeleni nám i zatroubili, protože právě probíhala jelení říje. Dále jsme pěšky pokračovali přes Jezerní slať na Horskou Kvildu, moc hezkou a upravenou vesničku. Odpoledne jsme se vrátili zpět na Modravu a zbyl ještě čas na prohlídku Klostermannovy chaty a výšlap podél Roklanského potoka na Javoří Pilu a Tříjezerní slať. Cestou je možno pozorovat i hráze postavené bobry, jejichž kolonie přebývá na Roklanském potoce. Všude tady člověk cítí atmosféru románů a povídek šumavského spisovatele Karla Klostermanna, který ve svých dílech (Ze světa lesních samot, V srdci šumavských hvozdů, V ráji šumavském, …) popisuje zdejší nelehký život v předminulém století. A při prohlídce slatí a rašelinišť nelze si nevzpomenout na známý film z poválečného období Král Šumavy.

Poslední den naší cesty jsme v dopoledních hodinách navštívili starostu Modravy, pana Schuberta. Přijal nás na Obecním úřadě a povyprávěl o historii Modravy a okolí a zodpověděl naše všetečné dotazy na chod obce a její financování. Přestože má

Modrava pouze 70 obyvatel a to ještě společně s Filipovou Hutí, její daňové příjmy z minulých let by mohly této obci závidět i mnohá větší města. Díky tomu si může obec dovolit například svým občanům poskytovat zdarma palivové dřevo a to dokonce naštípané na polena o velikosti dle přání každého občana. Samozřejmě padla řeč i na televizní seriál Policie Modrava. Dle slov pana starosty je to na jednu stranu určitá reklama pro celý region, na stranu druhou někdy zájem návštěvníků o konkrétní lokality je až trochu obtěžující. Dokonce uvedl příklad, že obyvatelé jednoho z domů, vyskytujícího se v seriálu, již zvýšený zájem nevydrželi a odstěhovali se.

Po návštěvě Modravy jsme se již vydali na cestu domů. Cestou jsme ještě stihli návštěvu církevního komplexu Svatá hora u Příbrami. Z celého tohoto zájezdu na Šumavu jsme si přivezli řadu poznatků. Za pozornost stojí způsob sladění zájmů ochrany přírody, života a práce trvalých obyvatel a cestovního ruchu. Některé přístupy se podobají tomu, jak to děláme v Krkonoších, něco dělají jinak. Proto není na škodu vše vidět na vlastní oči a mít možnost srovnání a třeba i získání nějaké inspirace.

A na závěr ještě poznámka pro některé pozorné čtenáře Posla. Přesto že se jednalo o pracovní cestu, náklady na ubytování, stravu i vstupné jsme si hradili sami .

Ing. Jaroslav Mejsnar, starosta

VÁŽENÍ OBČANÉ !

Rád bych Vás touto cestou informoval o dotaci, kterou nám poskytl Liberecký kraj, pro výjezdovou jednotku našich hasičů. V letošním roce jsme podali žádost o dotaci na nákup – doplnění osobních ochranných prostředků požární ochrany. Jednalo se o zásahové přilby se svítilnami a ochrannými kuklami vše po sedmi kusech. Dále jsme ještě požádali o tři přenosné radiostanice a jednu vozidlovou radiostanici do dopravního automobilu. Krajské zastupitelstvo nám výše uvedený projekt schválilo. Takže celková částka, kterou bylo nutno vynaložit za nezbytné ochranné prostředky a věcné prostředky PO pro výjezdovou jednotku, se rovnala částce 152 917 Kč. Z toho naše obec zaplatila 61 166 Kč a Liberecký kraj nám poskytl dotaci ve výši 91 751 Kč. V příštím roce bychom taktéž rádi využili dotace, kterou vyhlašuje Liberecký kraj, neboť je stále co doplňovat a vylepšovat. Dotační program bude vyhlášen pravděpodobně první čtvrtletí roku 2018, ve kterém budou vybrány jednotlivé dotační podskupiny. O dalších aktivitách a dotacích Vás budu i nadále informovat prostřednictvím našeho „POSLA“.

Všechny čtenáře zdraví
Zdeněk Jebavý, místostarosta

Zápis z 19. veřejného zasedání OZ,

konaného dne 6. 9. 2017 v zasedací místnosti Obecního úřadu Benecko od 17.00 hodin.

19. veřejné zasedání zastupitelstva obce zahájil pan starosta v 17.03 hodin. Přivítal přítomné hosty zasedání a zastupitele, kterých bylo přítomno 14, omluven S. Klimenta.

1) Schválení:
a) programu zasedání,
b) ověřovatelů zápisu: M. Janatová, K. Tomáš,
c) zapisovatelky: Ivana Koudelková.
Návrh usnesení:
Zastupitelstvo schvaluje: a) navržený program zasedání, b) ověřovatele zápisu: M. Janatová, K. Tomáš, c) zapisovatelku I. Koudelkovou.
Výsledek hlasování: *Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 1a), 1b) a 1c) schváleno.

2) Schválení zápisu z 18. OZ ze dne 14. 6. 2017. Mgr. V. Mejsnarová upozornila na tiskové chyby: celková výměra pozemků v bodu 18 b) je 16 038 m^2 a na chybný počet obcí Jilemnicka v bodu 17 a) celkový počet je 21.
Návrh usnesení:
Zastupitelstvo schvaluje zápis z 18. veřejného zasedání OZ Benecko, které se konalo dne 14. 6. 2017.
Výsledek hlasování: *Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 2 schváleno.

3) Schválení rozhodování OR ze dne 26. 6., 24. 7. a 16. 8. 2017.
Návrh usnesení:
Zastupitelstvo schvaluje rozhodování rady Obce Benecko ze dne 26. 6., 24. 7. a 16. 8. 2017.
Výsledek hlasování: *Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 3 schváleno.

4) Účetní a rozpočtové záležitosti.

4a) Změna rozpočtu č. 4/2017 – rozpočtové opatření č. 4. Příjmy: 4122 Neinvestiční přijaté transfery (dotace hasiči) /+/ 38600 Kč, 4122 Neinvestiční přijaté transfery (dotace hasiči) /+/ 53151 Kč, 2279 Záležitosti ostatních drah /-/ 91751 Kč, 4116 Neinvestiční přijaté transfery /+/ 113510, 40 Kč (dotace pro školy), 2279 Záležitosti ostatních drah /-/ 113510, 40 Kč, přesuny mezi paragrafy a položkami: paragraf: 2321, 3639.

Přijaté úvěry: úvěr Česká spořitelna /+/3 000 000 Kč.
Příjmy celkem 28 000 000 Kč, přijaté úvěry celkem 3 000 000 Kč
Výdaje: 3113 Základní školy (přeposlání přijaté dotace) /+/ 113510,40 Kč, 3113 položka 5171 /-/ 113510,40 Kč. Přesuny mezi paragrafy a položkami: paragraf: 3639, 4351, 5512, 6409. 6171.
Poskytnuté příspěvky: pro VHS Turnov /+/ 3 000 000 Kč
Výdaje celkem včetně příspěvku pro VHS Turnov 26 000 000 Kč.
Návrh usnesení:
Zastupitelstvo schvaluje rozpočtovou změnu č. 4/2017 – rozpočtové opatření č. 4.
Výsledek hlasování: *Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 4a) schváleno.

4b) Střednědobý výhled Obce Benecko. Z důvodu smlouvy o poskytnutí úvěru od České spořitelny v roce 2017, 2018, 2019 a poskytnutí investiční dotace pro VHS Turnov v roce 2017, 2018, 2019 dochází ke změně. Doplněné přijetí úvěru a poskytnutí investičního příspěvku. Splácení úvěru: rok 2020–2029.
Návrh usnesení:
Zastupitelstvo schvaluje střednědobý výhled obce do roku 2029.
Výsledek hlasování: *Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 4 b) schváleno.

5) Schválení smlouvy s VHS o finančním příspěvku obce na vodovod a kanalizaci v DŠ. Příspěvek je formou investiční dotace ve výši 10 mil. ve třech splátkách.
Návrh usnesení:
Souhlas s podpisem veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí investiční dotace z rozpočtu obce Benecko ve výši 10 mil. ve třech splátkách pro VHS Turnov.
Výsledek hlasování: *Pro 13. Proti 0. Zdržel se 1 (Ing. D. Honců).*
Usnesení č. 5) schváleno.

6) Smlouvy na věcná břemena.

6a) ČEZ Distribuce, a. s. požádala o uzavření smlouvy o budoucí smlouvě o zřízení věcného břemene a smlouvu o právu provést stavbu č. IV-12-4015537/VB/005 pro uložení zemního kabelového vedení NN na pozemku ppč. 1351 v k. ú. Dolní Štěpanice.
Návrh usnesení:
Souhlas s podpisem smlouvy o budoucí smlouvě o zřízení věcného bře-

mene a smlouvu o právu provést stavbu č. IV-12-4015537/VB/005.
***Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 6 a) schváleno.

6b) ČEZ Distribuce, a. s. požádala o uzavření smlouvy o zřízení věcného břemene č. IV-12-2009062/VB/1 pro uložení kabelového vedení NN na pozemku ppč. 1456/1 v k. ú. Horní Štěpanice.
Návrh usnesení:
Souhlas s uzavření smlouvy o zřízení věcného břemene č. IV-12-2009062/VB/1.
***Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 6 b) schváleno.

7) Pozemkové záležitosti.

7a) Směna pozemků v Dolních Štěpanicích u mostu.
Pan doktor Zavřel vlastní pozemky v okolí čekárny autobusové zastávky „U mostu“ a stavby čerpací stanice na kanalizaci. Obec Benecko vlastní pozemky v okolí vodní elektrárny p. Zavřela.
Návrh usnesení:
Souhlas s pověřením starosty k jednání o podmínkách směny pozemků v Dolních Štěpanicích. Dále bude jednáno na příštím OZ.
***Výsledek hlasování:** Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 7 a) schváleno.

7b) Propojení Dolního Benecka s centrem. V lokalitě existuje stará obecní cesta, která nemá napojení na místní komunikaci na Dolním Benecku. Nabízí se několik variant propojení, je však třeba jednat s vlastníky soukromých pozemků.
Návrh usnesení:
Zastupitelstvo pověřuje starostu projednat s vlastníky pozemků jednotlivé varianty propojení cest a konkrétní návrhy předložit na příštím OZ.
Výsledek hlasování: Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.
Usnesení č. 7 b) schváleno.

7c) Dlouho projednávaná směna pozemků u hřbitovů v Horních Štěpanicích s panem Fajstauerem se neuskuteční. Pan Fajstauer upřednostnil prodej pozemku obci. O konkrétních podmínkách prodeje bude dále jednáno.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

8) Informace o probíhajících stavbách v obci.

8a) Vodovod a kanalizace v DŠ: starosta seznámil přítomné s harmonogramem prací na stavbě (stavba má mírný náskok). Koncem září a začátkem října má probíhat asfaltování povrchu vozovky.

8b) Krajská silnice: pokračuje rekonstrukce tří v loňském roce vynechaných úseků. Dle sdělení investora i dodavatele stavby mají být práce ukončeny do začátku zimního období.

8c) Místní komunikace na Dolním Benecku a Rychlově – asfaltový povrch bude položen současně s asfalty na krajské silnici (stejný dodavatel). Dotaz M. Janatové – na možnost rozšíření krajské silnice a cestu Hamplí – starosta bude jednat.

8d) Připravovaná cyklostezka v lese nad školou – KRNAP ukončil těžbu v lokalitě, zajišťujeme úklid klestí po těžbě, následně bude dokončena prováděcí dokumentace a vybrán dodavatel stavby.

8e) K. Tomáš – jak je to s nápisem „Hasičárna“ v DŠ – zhotovení nápisu od firmy BORA je odsouhlaseno zastupitelstvem, termín provedení si domluví hasiči s dodavatelem. Další dotaz na okna do Sokolovny – domluvíme s dodavatelem termín výměny oken.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

9) Seznámení s výsledky kontroly MV.
Starosta seznámil přítomné s výsledky kontroly z Ministerstva vnitra konané 8. 8. 2017 na výkon samostatné působnosti obce a s opatřeními k odstranění kontrolou zjištěných porušení zákona. Zastupitelům byly podklady zaslány.
Návrh usnesení:
Zastupitelé byli seznámeni s výsledky kontroly a souhlasí s opatřeními k odstranění kontrolou zjištěných porušení zákona uvedených v příloze č. 1 zápisu.
Výsledek hlasování: *Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 9) schváleno.

10) Informace o postupu ve změně č. 1 ÚP Benecko.
Starosta informoval o postupu. Změna č. 1 ÚP Benecko je nyní ve stadiu „Návrhu zadání“, následně proběhne vyhodnocení připomínek dotčených úřadů a jejich zapracování do zadání. Pořízení změny č. 1

ÚP pro nás zajišťuje Městský úřad Jilemnice Odbor územního plánování a stavebního řádu.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

11) Volba předsedy FV a dovolení člena FV. Dne 25. 8. 2017 podal T. Petrák rezignaci na post předsedy FV s tím, že zůstane jeho členem.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.
Návrhy na nového předsedu – po diskuzi byla volba předsedy přesunuta na konec jednání OZ.

12) Projednání návrhu vyhlášky na ochranu před hlukem. Tento bod se přesouvá na jednání příštího zastupitelstva.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

13) Projednání podání žádosti o dotace.

13a) MŽP vyhlašuje Výzvu č. 15/2017 v rámci národního programu životního prostředí, podoblast podpora obcí v národních parcích.
Návrh usnesení:
Souhlas s podáním žádosti do výše uvedené výzvy na podporu infrastruktury a vybavenosti obce (opravy komunikací, vycházkové trasy a jejich značení).
Výsledek hlasování: *Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 13 a) schváleno.

13b) Liberecký kraj vyhlašuje dotační program „Podpora předcházení vzniku odpadů, jejich opětovného použití a podpora sběru a využití bio odpadů“.
Návrh usnesení:
Souhlas s podáním žádosti v dotačním programu na vybudování dvou kontejnerových stání pro kontejnery na odpady.
Výsledek hlasování: *Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 13 b) schváleno.

14) Různé.

14a) Obec obdržela osm žádostí o vyjádření k žádosti dopravců – jedná se o autobusové linky v obci.
Návrh usnesení:
Souhlas s provozem osmi autobusových linek v obci.
Výsledek hlasování: *Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 14 a) schváleno.

14b) Poslali jsme podnět na stavební úřad ve věci havarijního stavu objektu Mrklov čp. 4 (U Bubeníků).
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

14c) Hřiště Křížovky. Na fotbalovém hřišti je třeba provést odvodnění a s tím související terénní úpravy. Finanční příspěvek obce je schválen v rozpočtu na letošní rok. Práce si zorganizuje nájemce hřiště HSK Benecko.
Návrh usnesení:
Zastupitelstvo souhlasí s provedením odvodnění a terénních úprav pod podmínkou, že použitá zemina nebude kontaminována nebezpečnými látkami.
Výsledek hlasování: *Pro 13. Proti 0. Zdržel se 1 (Janatová).*
Usnesení č. 14 c) schváleno.

14d) Svazek Krkonoše Vrchlabí – v minulosti instaloval mapu „Krkonoše lyžařský běžecký ráj" v centru Benecka. Mapa byla pořízena z dotačního programu s tím, že po určité době bude bezúplatně převedena do majetku obce.
Návrh usnesení:
Souhlas s bezúplatným převodem mapy do majetku obce.
Výsledek hlasování: *Pro 14. Proti 0. Zdržel se 0.*
Usnesení č. 14 d) schváleno.

14e) Starosta seznámil přítomné s úpravou zákona o obcích o hospodaření a nakládání s majetkem obce.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

14f) Obdrželi jsme stanovisko Města Jilemnice o možnosti působení Městské policie Jilemnice na území naší obce. Zatím na toto nemají personální kapacitu.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

14g) M. Janatová – zda by šlo informovat „Sdružení cestovního ruchu na Benecku" ve věci vyhlášených dotačních programů. Starosta bude informovat.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

14h) D. Brožek pokud by bylo dost zeminy – zda by nešlo trochu srovnat okolí horní stanice lanovky. Starosta prověří.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

14i) Paní P. Hanušová z B12 vznesla návrhy a připomínky týkající se propojky cesty na Dolní Benecko (zkratka na Dolní Benecko), dále požádala – zda by šlo projednat umístění zrcadla v zatáčce u chalupy Záhrobských a úpravu živého plotu tamtéž. Požádala – zda by šlo využívat i plakátovací plochu na Dolním Benecku pro informovanost občanů. Starosta sdělil, že se podněty bude zabývat.
Obecní zastupitelstvo bere na vědomí.

15) Zastupitelé se vrátili k projednávání volby předsedy finančního výboru. Navržena byla Ing. D. Honců.
Návrh usnesení:
Zastupitelstvo obce Benecko volí předsedou finančního výboru Ing. D. Honců.
Výsledek hlasování: *Pro 12. Proti 0. Zdržel se 2 (Ing. D. Honců, T. Petrák).*
Usnesení č. 11) schváleno.

15) Závěr.
Starosta poděkoval přítomným za účast a v 19.25 ukončil zasedání zastupitelstva.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Jubilea v červenci 2017

Jiří Bachtík, Benecko	89 let
Zdeněk Kynčl, Horní Štěpanice	83 let
Hana Erlebachová, Mrklov	79 let
Anna Fajstavrová, Dolní Štěpanice	75 let

Jubilea v srpnu 2017

Jaruška Braunová, Benecko	78 let
Vladislav Matoušek, Dolní Štěpanice	70 let
Karel Buchar, Dolní Štěpanice	70 let
Dobroslav Honců, Horní Štěpanice	70 let

ŠKOLA VOLÁ

4. září jsme s radostí uvítali nové kamarády a školáky v Dolních Štěpanicích. Ve školním roce 2017–18 k nám nastoupilo pět prvňáků. S úsměvem na tváří a zasedli poprvé do lavic. Přivítala je nejen jejich paní učitelka Machová, ale i pan místostarosta Zdeněk Jebavý a veselou písničkou také ostatní spolužáci.

Přejeme všem hodně úspěchů a radostí spojených se školní docházkou.

V novém roce na děti čekala škola se spoustou novinek: nový koutek na umývání ve družině, krásné dřevěné lavičky a věšáky v šatně a natřené dveře v celé budově.

Velice si vážíme spolupráce s obecním úřadem, který každý rok umožní zvelebení školy, kde děti prožijí nemalou část svého dětství.

Marie Šírová

Prvňáčci s paní učitelkou Jaroslavou Machovou

Magdalena Kolmanová

Roman Svatý

Štěpán Veselý

Vít Koudelka

Anežka Machová

Hola hola – škola volá

a my jdeme, mámo, táto, ať je zima nebo bláto…

Verši Františka Hrubína vítala škola naše žáčky při letošním zahájení nového školního roku… S panem starostou jsme přivítali nové prvňáčky Elu Zengin, Zuzanku Zemánkovou a Filipa Trýznu.

Doufáme, že se jim mezi námi bude líbit, brzy si najdou spoustu kamarádů a s radostí se pustí do nového poznávání. Pan starosta jim přinesl plný kufřík dárků, řekl jim pár hezkých slov, ale to největší překvapení děti teprve čekalo v podobě nově zrekonstruované I. třídy. Už si to po 38 letech zasloužila. A zasloužily si to i děti, však se také radovaly…slyšeli jsme jen „Jé, to je krásné“, „Hurááá…“ „To je hustý…“

Děkujeme všem, kteří nám s rekonstrukcí pomáhali, za jejich pečlivost, rychlost, kvalitu, no prostě za tu nádheru… Chlapi, klobouk dolů! Velké poděkování patří panu starostovi a radě obce, za to, že nás podporují a vzorně se o školy starají. Ze srdce děkujeme a moc si toho vážíme.

Alena Šírová

Filip Tryzna, Ela Zengin a Zuzka Zemánková

SPANÍ VE ŠKOLE

Konec loňského školního roku nám zpříjemnili rodiče, kteří pod vedením manželů Zvelebilových a paní Hanušové, vymysleli společné přespání dětí a nás dospělých ve škole. Takto jsme oslavili Den dětí, zároveň jsme se rozloučili s končícím školním rokem a obnovili staronovou tradici…

Nejdříve jsme si zazpívali několik písniček před školní budovou, protože byl nádherný podvečer. Učili jsme se večerníčkovou písničku, a jak jsme tak zpívali, začalo se to před školou hemžit pohádkovými postavičkami. Rumcajs s Mankou, pejsek s kočičkou, vlk s Karkulkou, vodník Česílko a nakonec se objevil i Večerníček.

Dobroty, které nám napekly maminky a babičky, jsme si nechali k snídani. K večeři byl výborný těstovinový salát a ještě než jsme ulehli do pelíšků, následovala večerní procházka Beneckem a hledání školního skřítka. A představte si, ten náš tam opravdu byl. Je hodný a milý – stejně jako všechny děti ve škole! Ráno nás čekala rozcvička a společná snídaně.

Rodičům děkujeme za „Pohádkovou noc ve škole“ a těšíme se na další společné setkání.

ZŠ Benecko

Odešel kamarád, náčelník Adolf Klepš

Adolf Klepš (53 let), dlouholetý člen Horské služby, náčelník oblasti HS Krkonoše, zástupce náčelníka Horské služby České republiky o. p. s. a šéf dobrovolných členů HS, skonal po náhlé srdeční příhodě 10. října 2017 ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové.

Adolf byl pro nás nejen skvělým náčelníkem, obětavým a vynikajícím záchranářem a naprostým profesionálem. Byl především opravdovým kamarádem, na kterého jsme se všichni mohli spolehnout jak během náročných záchranářských zásahů, tak i v osobním životě. Byl skutečným Chlapem, miloval celým srdcem svoji práci a vždy neváhal nasadit vše, když šlo o pomoc jiným.

Adolfe, odešel jsi za našimi vzory Hančem a Vrbatou a Krkonoše tak přišly o dalšího ze svých synů. Budeme na Tebe vždy vzpomínat a připomínat si Tvé jméno spolu s dalšími, kteří obětovali životy horám.

Adolfe, kamaráde, kolego, navždy Horám zdar!

Adolf Klepš, krkonošský rodák, na svět přišel 12. září 1964 ve Vrchlabí. V 80. letech působil jako administrativní pracovník v Okresní správě spojů a v lednu roku 1991 započal svou profesionální kariéru v Horské službě. Zde působí již více než dvacet let. Začínal jako terénní pracovník záchranář, roku 2001 povýšil na náčelníka oblasti Krkonoše. Zde měl zodpovědnost za provoz a řízení oblasti Horské služby, za 200 záchranářů a mezi své úspěchy řadí projekty k prohloubení spolupráce se složkami Integrovaného záchranného systému formou společného výcviku, které vedly mimo jiné i ke zvyšování profesní kvalifikace záchranářů HS. Dále připravoval projekty příhraniční spolupráce s polskými záchrannými službami a projekty norem pro značení lyžařských tratí a turistické značení.

Roku 2007 se stal předsedou Rady Horské služby, kde měl odpovědnost za celou dobrovolnou členskou základnu. Zde zavedl jednotný způsob řízení a vzdělávání a také dosáhl sjednocení předpisů a nařízení pro obě složky HS. V roce 2010 se stal zástupcem ředitele a roku 2014 byl jmenován členem správní rady.

Převzato z tiskové zprávy Horské služby České republiky
Tiskový servis HSČR, GSM: 606 630 593, e-mail: tisk@hscr.cz

Naše hradní bílá paní Ruprechta vyrazila mezi poddané

Milé panstvo,
ráda bych se s Vámi podělila o zážitky z naší výpravy, kterou jsme uskutečnili v sobotu 2. 9. 2017 do malebné vesničky Martinice v Krkonoších. Konalo se tu tradiční Pohádkové putování. O úspěšných pohádkových putováních nám už dávno štěbetala Krakonošova sojka, a proto jsme si moc přály s čarodějnicí Žanetou vidět vše na vlastní oči. Žaneta se na své vystoupení pečlivě připravovala. Vysavač si „píglovala" již týden předem, aby nedělala ostudu.

Problém s dopravou do Martinic jsme vyřešily s Žanetou jednoduše. Ona frčela na vysavači a já jsem, jako hradní paní, jela v kočáře sluhy Vincka, kterého jsem z tohoto důvodu přijala do služby. A že to byl frčák ze Štěpanic, co Vám budu povídat. Jeho 90 koní pod kapotou moderního kočáru nás dovezlo během chvilky. Na cestu jsem se vypravila s Raráškem – čertiskem jedním zlobivým a služtičkou Bětuškou. Rarášek chtěl za každou cenu letět na vysavači s Žanetou, což jsem nechtěla povolit. Ještě minulý týden ležel na hradě jako lazar poté, co s Žanetou letěli na vysavači za Krakonošem do Kotle. Cestou se srazili v povětří s větroněm a potloukli se všichni. Ponikelská bába je dávala dohromady tři týdny.

V lese jsme se usadili v prostoru kolem krmelce, což jsme s Žanetou shledaly jako kouzelné a báječné místo. Až na místě Žaneta zjistila, že si zapomněla dovézt kouzelný nápoj z Chile, kde v současné době vyučuje v čarodějnické škole. U nás o čarodějnickou školu není vůbec žádný zájem, proto Žaneta dojíždí až tak daleko, což jí vůbec nevadí, protože si létání ve vzduchu náramně užívá.

Pro nápoj se vracela na vysavači s příslibem, že se vrátí dříve, než dorazí panstvo. Ale známe Žanetu, dorazila pozdě. Já jsem se zatím přivítala s dětmi, které nás v lese přišly navštívit. Nejdříve jsme hosty „prolustrovali" kouzelnými brýlemi, kterými vidíme, zda jsou lidé poctiví. Pokud skupinka byla plná poctivců, s Raráškem jsme jim ukázali měšec plný drahých kamenů. Poklad drahokamů, stříbra a zlata na hradě ve Štěpanicích spolu pečlivě hlídáme.

Žaneta dorazila s kouzelným nápojem za hlasitého přistání za komínem. Nezvládla řízení vysavače, který je z roku 1964, nemá technickou kontrolu, navíc Žaneta má 50 let propadlý řidičák. Umíte si představit, že dopadla ještě dobře, když to v letu „zapíchla" za komínem. Jak ale Žanetu sundat ze střechy? To byl trochu oříšek, naštěstí nám vždycky

pomohl ochotný chasník a děti. Děti donesly žebřík, který našly kdesi v lese, a chasník Žanetě žebřík přidržel. Protože je Žaneta velká koketnice a fintilka, snažila se při slézání udělat na chasníky dojem, dovolím si napsat, že se snažila jim hlavu poplést, což se občas nesetkalo s porozuměním u manželek chasníků. Ale kdo by odolal mladé, 240leté čarodějnici s potlučeným kolenem?

Žaneta předvedla dětem svou unikátní čarodějnickou kouli s ohněm uvnitř, která je jediná na světě. A pak už se čarovalo. Žaneta slíbila splnění přání poté, co se děti napijí kouzelného nápoje. Nevěřícně na to zírali rodiče, děti však uvěřily. Protože žádná reklamace ohledně nesplněného přání na hrad nedorazila, věříme, že byla přání splněna všechna. Žaneta má v čarování a plnění přání 100% úspěšnost. Vždyť i mně v červnu na hradě na oslavě mých 675. narozenin předpověděla, že se setkám s rytířem Hubertem, který mě již 370 let miluje. Před 370 lety jsme společně s Hubertem vyháněli z hradu ve Štěpanicích Švédy, kteří se tu usadili a nejbližší okolí plenili a vypalovali. Možná i do Martinic Švédové došli, protože Jilemnici celou vypálili a ta je jen kousek odtud. S Hubertem prý konečně najdu to manželské štěstí, pravila tehdy Žaneta. Marně jsem na Pohádkovém putování vyhlížela Huberta, mezi diváky nebyl. „Neboj se ničeho, Ruprechto, Hubert do Vánoc dorazí," uklidňovala mě Žaneta s pohledem upřeným do ohnivé koule. Věřím Vám, Žaneto!

Na závěr Žaneta vyzvala děti, aby příště snad ani rodiče nebraly, protože opravdu se tvářili, jako by jejímu čarování nevěřili. Konečné začarování, kdy budou do večera děti hodné, se setkalo pouze s nevěřícným vrtěním hlav. Ale kdoví, jak to ve skutečnosti dopadlo. Rarášek kouzelného nápoje hojně upíjel s dětmi a do večera byl klidný jako beránek, dokonce ještě v neděli nedivočil a lotroviny neprováděl.

22× přistála Žaneta za komínem, 353 kouzelných nápojů Bětka nalila. Poté jsme se s dobrým pocitem odebrali domů. Žaneta odfrčela na vysavači, který jí musel nejdříve Vincek trochu pospravit. Na další ročník Pohádkového putování se těšíme, rádi bychom zase navštívili panstvo v Martinicích.

Na hradě ve Štěpanicích se již brzy bude plánovat příprava na červnovou veselku (průběžně Vás budeme informovat). No a příští rok na Pohádkovém putování v Martinicích bych mohla očekávat nějaké to miminko a podělit se s přespolními poddanými o kousek toho „nového štěpanického hradního štěstí".

Srdečně zdraví
Ruprechta I. ze Štěpanic

Zimní škola v Krkonoších

Václav Vaníček

Hodinu cesty na severovýchod od Jilemnice leží ves hořeštěpanická, mající mimo 36 domků ještě kostel a školu. K této obci patří Štěpanická Lhota s 34 domovními čísly, ležící čtvrt hodiny hodiny na severovýchod, Rychlov se 40 čísly, ležící půl hodiny severně po stráni roztroušen a Zákoutí, ležící na velmi vysoké stráni půl hodiny západně; toto má jenom 9 čísel. Toť tedy jedna obec. Ke škole hořeštěpanické přiděleny jsou obce Dolení Štěpanice s 82 čísly, ležící čtvrt hodiny jižně, a Mrklov s 87 čísly, ležící půl hodiny východně. V létě chodí všecky dítky počtem skoro 400 do Hořeních Štěpanic do školy, ač i tenkráte bývá jim cesta velmi obtížnou; odevšad musí se choditi po stráních, a do některých obcí vede cesta lesem. Mnozí žáci mají nadto příliš daleko do školy, neb výše udaná jest vzdálenost toliko nejbližších stavení od Hořeních Štěpanic, a některé vesnice jsou značně dlouhé. Aby v počasí deštivém neb snad dokonce v zimě mohly děti chodit do školy hořeštěpanické, na to není ani pomyšlení, jde často dospělému člověku cestou takřka o život; musí se tedy od počátku listopadu do května vyučovati v jednotlivých vesnicích.

Školní lavice a tabule, jež v Dolních Štěpanicích, ve Lhotě a v Mrklově uloženy byly přes léto v některé stodole, přestěhují se do stavení, v němž má býti škola; světnice se k tomu každoročně od některého chalupníka pronajímá; jedině v Dolních Štěpanicích bývá některý rok světnice zvláštní, v druhých obcích jest to věcí nemožnou, není tam ani jediné světnice prázdné, a musí tedy býti rodina hospodářova vyučování přítomna. Na den prvního listopadu připadá „rozeslání apoštolův“, rozejdou se totiž dva štěpaničtí učitelé do světa; v pondělí, v úterý a ve středu učí jeden doma, druhý v Dolních Štěpanicích; ostatní tři dni učí jeden ve Lhotě, druhý v Mrklově. Jak viděti, vyučuje tedy učitel šest dní, ale mládež učí se jen tři dni za týden.

Půjdeme tedy s učitelem, opatřivše se podle příkladu jeho tlustou holí. Hle, jak to našemu učiteli pěkně sluší! Pod paží má svinutý katalog, několik archů čistého papíru, v tom pak zastrčené pravítko, několik tužek a per. V ruce nese uzlíček s kalamáři; z kapsy kabátu vyčnívá mu láhev s inkoustem, druhá kapsa vycpána jest houbou a křídou. Knihy pro sebe a pro chudé žáky ponese teprv zítra, dnes by toho měl mnoho. A kdy ponese ně-

jaké pomůcky učebné: počítadlo, globus, mapu, kameny, míry, závaží, housle atd. ? Toho se ovšem nedočkáme, vždyť nemá toho také potřebí; nalezne ve světnici školní všeho hojnost: lidí, zvířat, nářadí, nástrojů, oděvů, peřin a Bůh milý ví, čeho ještě. Skoro na nejzazším konci vesničky stojí chaloupka. Zevnějšek její není sice příliš vábivý, jest tu urovnáno i rozházeno něco dříví a roští, zrovna před vchodem jest hnojiště a u něho stojí dřevěný záchod s dveřmi a stěnami téměř průhlednými. Zato však vyhlíží to uvnitř domu mnohem veseleji. Hned při vstoupení do světnice zalahodí čichu příjemný zápach, vycházející ze škopku, v němž pro kravičky spařeny jsou plevy, řezanka, řepa, brambory a co dům dal. Rodina hospodářova jest ještě u snídaně; hospodář, hospodyně, dvě dítky, dědeček a babička. U okna na lavici právě také snídá podruh s podruhyní. Přeješ všem dobrého chutnání a poděkuješ se uctivě hospodáři, zvoucímu tě: „Pojďte s námi!“ Zatím si postojíš před lavicemi, neboť procházeti se není ještě nyní možno, snad až bude uklizeno. Domácí posnídali, hospodyně otřela stůl, přistavila ti k němu židli, a ty si nyní na něj rozložíš věci z domova přinesené. Ve jménu Páně začneš školní cvičení a domácí také začnou svoji práci, dají se totiž do předení; čtyři „kolečka“, to jest kolovraty, pěkně již hrčí, a tu právě také přichází soused také s „kolečkem“, jde na přástvu, a to proto, aby uslyšel, co učitel pěkného těm dětem povídá. Pak nemá být učitel v přednášení neohroženým, když mívá četné publikum! Časem domácí mezi sebou promluví nějaké to slovíčko, někdy i trochu hlasitěji, ale tomu brzy přivykneš, mluv asi tak hlasitě jako rozhorlený kazatel, a děti tě zajisté uslyší; neslyšíš-li ty některého žáka, přelez lavice a postav se k němu. Ostatně všecko záleží na cviku; kdo přijde do mlýna nebo továrny, také se musí učit pozorovati řeč uprostřed hluku, a tak zle zde přece není.

Jsi v nejlepším, ostatní také; tu pro docílení lepší rozmanitosti zašveholí ti čížek v kleci nad oknem hlasitou svou písničku. Dětem se zpěv líbí, a nevím, je-li ve světnici někoho, mimo tebe, koho by to nevinné ptáče mohlo pohoršiti. A přece jest; tam tomu malému robátku se tomu snad nelíbí, proto se dalo do pláče. Chlapečku, chlapečku! Z tebe bude špatný zpěvák, zpíváš stále forte. Ale tu již jest maminka, ta tomu rozumí lépe než my; ne čížˇ, ale hlad a ještě něco vzbudilo malého křiklouna. Nejdříve dá mu čisté, suché plenky a pak se postará o nasycení a napojení rozmilého kojence. My nemusíme všecko viděti, a proto honem postavíme mezi sebe a hospodyni školní tabuli. Na to, abychom obrátili pozornost žáků jenom na sebe, vypravujeme něco zajímavého; děti ani nedýchají, také přadníci ustali ve své práci a sledují každé naše slovo, i ten čížek je tich jako pěna, jenom na peci ozývá se cosi jako klepání datlíka, – sedí tam totiž dědeček, jehož povoláním jest poctivé řemeslo ševcovské, a stlouká kladivem kůži

na kameně. Vida však všeobecnou pozornost, ustane i on ve svém díle a jest také naším horlivým posluchačem. Než tak zcela nečinně naši mužové přece jen seděti nemohou, jeden dodá druhému kuráže, a nežli se naděješ, jsi obklopen krásným, hustým oblakem jako bohové na Olympu; čtyři dýmky, čtyři sopky – jenom škoda, že to voní zrovna tak, jako by to byl „pašovaný“. Nedá ti to, zakašleš a jako na dané znamení opakuje se kašlání po celé „třídě“. Šťastně přestal ten poslední kašlati, budeš povídat dále; již jsi pověděl několik slov, tu to hrkne na stěně, hřmotně bijí hodiny. Zajímavý příběh dokončen, starý začne poznovu klapat, kolovraty vrčet, psík si zaštěká, kočka zamňouká, číž vede svou zase dál, a ty jdeš k oknu otevřít špehýrku. Jak lahodný je ten svěží horský vzduch, zle však je tuhle tomu chlapci u okna, tomu ten z venčí fouká zrovna do týla. Leč neboj se, neštěstí nestane se mu žádné; jakmile jsi od okna odstoupil, přijde hospodyně a zavře je. To by tak scházelo, aby si nechali teplo ujíti!

Myslíš si: Kéž by tady aspoň nebylo tak horko, tak těsno! Přes 70 až i 90 dětí ve světnici tak malounké, jsou to ouzkosti! Přání tvé se nad očekávání vyplní.

Jest uprostřed zimy; celou noc bylo venku, jak u nás říkáme, „boží dopuštění“, a ráno ještě není lépe. Po cestě není nikde ani památky, kdo chce přejíti od jednoho stavení k druhému, zapadá na loket i hloub do sněhu, místy jsou návěje na sáh i více vysoké, sníh tak hustě se chumelí, že nevidíš na pět kroků před sebe, a v té věji, máš jíti do Mrklova! To není možno, a bylo by to zbytečno, nebude ve škole dětí. ovšem nyní jest zle, ale snad za nějakou hodinu se snad vítr utiší a bude pak celý den hezky; bylo by přece jen škoda, aby děti měly přijíti o jeden den, bez toho se učí jen tři dny v týdnu. Mimo to jsi ještě mlád a pouze podučitelem, o své vůli doma zůstati nemůžeš, starý tě k tomu sám nevyzval, a tedy jdeš, – štěstí, že znáš cestu zpaměti a že bys trefil i se zavázanýma očima. Silná hůl koná dvojí službu, tu jí ohledáváš hloubku závějí, abys nezapadl, tu se o ni opíráš, aby tě vítr nepovalil. Jak dnes ta cesta málo ubíhá, jak jsou ty nohy těžké! Urazil jsi téměř polovici cesty, sníh ti ostře šlehá do tváří, větrem se můžeš zalknouti. Dále to nejde, chceš se vrátiti; ohlédneš se, ale nenalezneš stopy, kudy jsi šel, vše nadobro jest opět zaváto. Jen tedy zas dále, jen dále! Kam v létě za půl hodiny snadno možno dojíti, musel jsem dnes jíti sedm čtvrtí hodiny. To byla moje nejhorší cesta do školy, ale jen málo horší, než mnoho jiných, byliť tenkrát obě zimy kruté. A co jsem měl za to platu? Ke stravě denně – třináct krejcarů, pravím: třináct krejcarů rakouského čísla denně. Nebýt zde tak upřímných, přívětivých, pohostinných lidí, tož sám Pán Bůh ví, jak bych to byl dva roky vydržel!

Šťastně přicházíš ke škole; ze stavení, vedle nichž jsi šel, vycházejí lidé a nesou ti žáky na zádech do školy. Sešlo se tu dnes posluchačstva! Z de-

DISTRIBUCE

UPOZORNĚNÍ

k odstranění a okleštění stromoví a jiných porostů

Ve smyslu ust. § 25 odst. 3 písm. g) zákona č. 458/2000 Sb., v platném znění, si dovolujeme upozornit vlastníky a uživatele pozemků, přes něž vede nadzemní elektrické vedení distribuční soustavy provozované společností ČEZ Distribuce, a. s., nebo na něž zasahuje ochranné pásmo, na povinnost odstranění a okleštění stromoví a jiných porostů ohrožujících bezpečné a spolehlivé provozování zařízení distribuční soustavy v majetku společnosti ČEZ Distribuce, a. s. (dále jen „zásah").

ZÁSAH PROVÁDĚJTE PRŮBĚŽNĚ V OBDOBÍ VEGETAČNÍHO KLIDU DLE NÍŽE UVEDENÉHO ROZSAHU

Nebude-li zásah proveden do 15. listopadu tohoto roku a bude-li ohrožena bezpečnost a spolehlivost provozování zařízení distribuční soustavy, je pracovník pověřený společností ČEZ Distribuce, a. s., oprávněn ke vstupu na dotčené pozemky za účelem provedení zásahu. Vzniklý klest a zbytky po těžbě budou zlikvidovány a vytěžená užitková dřevní hmota bude uložena v celých délkách do jednotlivých hromad na okraji ochranného pásma nebo ve vzdálenosti 10 m od osy vedení na dotčeném pozemku. Pokud již byl vlastník pozemku písemně osloven, tak je nutné postupovat dle obdržených pokynů.

Při práci dodržujte bezpečné vzdálenosti od vodičů uvedená v ČSN EN 50110-1. K vodičům se nesmí přiblížit pod bezpečnou vzdálenost ani nástroje, ani větve dřevin při ořezu. Zásah nesmíte provádět v případě, že se větve stromů a jiných porostů před zásahem dotýkají vedení nebo hrozí při pádu ořezané větve stromů a jiných porostů dotek s vedením. **V případě, že zásahem může být ohrožena bezpečnost osob nebo zařízení distribuční soustavy, kontaktujte nás na lince 800 850 860.**

Zásah proveďte tak, aby byla zachována níže uvedená nejmenší vzdálenost větví stromů a jiných porostů od nadzemního vedení:

- u vedení nízkého napětí nn **do 1 kV** (400/230 V):
  - **2 m** od holých vodičů a **1,5 m** od izolovaného nebo kabelového vedení u stromů a jiných porostů, u kterých se předpokládá výstup osob
  - **1,5 m** od holých vodičů a od izolovaného nebo kabelového vedení u stromů a jiných porostů, u kterých se nepředpokládá výstup osob

  Doporučená bezpečná vzdálenost pro přiblížení se k vodičům nn při provádění zásahu je min. **0,3 m**.
- u vedení vysokého napětí vn **nad 1 kV do 35 kV** v rozsahu ochranného pásma:
  - vedení bez izolace **7 m***
  - izolované vedení **2 m**

  Doporučená bezpečná vzdálenost pro přiblížení se k vodičům vn při provádění zásahu je min. **1,5 m**.
- u vedení velmi vysokého napětí vvn **nad 35 kV do 110 kV** v rozsahu ochranného pásma:
  - vedení bez izolace **12 m***

  Doporučená bezpečná vzdálenost pro přiblížení se k vodičům vvn při provádění zásahu je min. **2 m**.

* Vzdálenosti odpovídají ochranným pásmům vedení povolovaným dle roku výstavby, resp. v té době platnému znění energetického zákona. Výše uvedené hodnoty odpovídají zákonu č. 458/2000 Sb., ve znění účinném k 1. 1. 2016.

UPOZORNĚNÍ: V ochranném pásmu nadzemního vedení je zakázáno nechávat růst porosty nad výšku 3 m. Při neplnění povinnosti vlastníka může být Energetickým regulačním úřadem uplatněna sankce. Při vzniku škody v souvislosti s neplněním povinnosti dále mohou být uplatněny náklady související s likvidací vzniklé škody. V zákonem vymezených případech musí vlastníci nebo uživatelé pozemků před plánovaným kácením dřevin splnit oznamovací povinnost popř. si vyžádat povolení dle zákona č.114/1992 Sb., v platném znění.

Děkujeme za spolupráci.

ČEZ Distribuce, a. s. Děčín, Děčín IV – Podmokly, Teplická 874/8, PSČ 405 02 | IČ 24729035 | DIČ CZ24729035 | zapsána v OR vedeném Krajským soudem v Ústí nad Labem, sp. zn. B 2145 | licence na distribuci elektřiny č. 121015563 | registrační číslo u OTE: 715 | info@cezdistribuce.cz | www.cezdistribuce.cz

nzerce

Skiareál Benecko - ceník 2017/2018

Doplňující textové informace pro návštěvníky

Sezóny:

Hlavní sezóna	24.12.2017 - 10.3.2018
Vedlejší sezóna	do 23.12.2017, od 11.3.2018

Akční nabídky:

Veselé soboty	"Jezděte celý den za cenu půldenní jízdenky." (tedy za cenu 4 hodinové). Večerní lyžování se na akci nevztahuje.
"Akce -25%"	V období celé vedlejší sezóny a v hlavní sezóně od 2.1. – 27.1.2018 poskytujeme s kartou hosta slevu 25% na vícedenní skipasy.
ISIC Sleva	20% na denní jízdné.
Tarif 2 (nebo 4) hodiny	2 hodiny (nebo 4h) od prvního průchodu terminálem můžete nepřetržitě jezdit. Platnost končí v 17:00, kdy také končí provozní doba vleků a lanovky. Neprojetý čas se nepřevádí.
Tarif 10 hodin	Multi tarif, kdy skipas platí 10 hodin po celou lyžařskou sezónu. Např. mohu lyžovat 1 den 2h, další den 6h a zbývající 2h využít třeba až za měsíc. Odpočet času je po 15 min, takže kolik jízd a na jakých vlecích stihnete, je jen na vás.
Speciální typ jízdného	Skipas 5/7 platí 7 po sobě jdoucích dnů, ze kterých vy můžete využít libovolných 5 dnů. Platí také na večerní lyžování (mimo školních tarifů).
Rodinné jízdné	Jedná se o jednodenní skipasy, kdy např. rodinné jízdné 2+1 znamená, že kupujete 3 jednodenní skipasy – 2 dospělé a 1 dětský za uvedenou cenu.
Školní skupiny:	Školní tarify 3/6 dnů a 5/7 dnů jsou možné zakoupit jak bez večerního lyžování, tak i s večerním lyžováním po všechny dny. Tarif platí pro pedagogy i frekventanty.
Karta hosta:	Sleva na kartu hosta činí 25% a platí pouze na vícedenní jízdenky v celé vedlejší sezóně a v hlavní pouze v období 2.-27.1.2018. Sleva je zaokrouhlována na celé desetikoruny nahoru.
Množstevní slevy:	Při nákupu 10-ti jízdenek stejného druhu dostane zákazník 11. zdarma. Platí pouze na vícedenní jízdenky.

Další info:

Záloha na skipas	Vratná záloha 100 Kč na skipas. Skipas je možné vrátit na všech pokladnách skiareálu Benecko a také v informačním centru nebo u členů sdružení ubytovatelů. Na lyž. vleku Jesen lze vracet skipasy pouze v omezeném množství. Větší množství pak na pokladnách HSK a Kejnos. Děkujeme.
Bonus skipas	Po vrácení skipasu vás lanovka nebo vlek na požádání vyveze do horní stanice (neplatí pro vlek Jesen).
Věk a cena	Dětské jízdné do 12 let (max. věk tedy 11,99 let), seniorské jízdné od 65 let (za cenu dětského).
Provozní doba	9:00 - 17:00, večerní lyžování (Kejnos, HSK) 19:00 - 21:00. Některá zařízení bez umělého osvětlení mohou v závislosti na světelných podmínkách končit dříve než v 17:00. (O ukončení provozu rozhodne obsluha vleku). Od 17.2. provoz lanovky Kejnos a vleku HSK již od 8:30. Family Aréna - snowtubing - provoz 9:00 - 18:00, v jiný čas jen na objednání na tel. 602294201.
Tubing park	V Tubing parku platí pouze bodové jízdné. V případě, že bude skiareál mimo provoz, platí v TUBING PARKU letní jízdné.
Ukončení provozu	Osvětlení sjezdovek se vypíná 10 minut po ukončení provozu lanovky a vleků.
Nákup jízdenek	Kompletní sortiment tarifů je možné zakoupit na pokladnách Kejnos a HSK. Pouze bodové jízdné nabízejí pokladny Jesen a Family Aréna. Platba kartou je možná na pokladnách Kejnos, HSK a Family Aréna.
Bezpečnostní upozornění	Dodržujte přepravní řády, které mohou být na jednotlivých přepravních zařízeních odlišné.
Přenosnost skipasů	Bude-li na sjezdovce chvíli máma, a pak táta, protože se střídají v hlídání dětí, je to jedno. Stačí jim jeden skipas, je totiž přenosný (neplatí pro celosezónní skipasy).

Jednotlivé slevy se nesčítají a nelze je kombinovat.

Odpočet bodů:	Odpočty bodů na jednotlivých přepravních zařízeních jsou odlišné. Na bodové jízdné máte možnost poslední jízdy i za nižší počet bodů, než je požadovaný, tzv. "dočerpání".

Název přepravního zařízení	Odpočet bodů za jednu jízdu	Kontakt
Macher	12	721 764 016
Liška	20	481 582 946
Kejnos	30	481 582 946
HSK	12	481 582 145
Krakonoš	5	602 294 201
Jesen	5	608 152 055
Zvon I.	7	602 294 201
Zvon II.	5	602 294 201
Family aréna – lyžařský pás	5	602 294 201
Sychrov	5	481 582 875
Vyhlídka	8	736 136 016
Barka	6	728 221 641
Snowtubing park	10	602 294 201
Nový cinkáč	14	602 294 201
Jerie Snowtubing	10	736 155 137
Havrland dětský park	4	608 888 850

SBĚR NEBEZPEČNÝCH SLOŽEK KOMUNÁLNÍHO ODPADU SE USKUTEČNÍ
v úterý 15. 11. 2017 v době od 10.00 do 11.00 hodin
na sběrném dvoře v Dolních Štěpanicích

Přijímány budou následující druhy odpadů:

- **Léky všeho druhu včetně mastí**
- **Domácí kapalné i tuhé chemikálie (ředidla, kyseliny, louhy, vývojky a ustalovače, chemické přípravky na ochranu rostlin, hubení plevelů a škůdců atd.) Vše řádně označené !!!**
- **Zbytky starých barev, obaly od barev**
- **Televizory, PC, monitory, tiskárny, ledničky, drobné elektrozařízení, zářivky**
- **Všechny druhy akumulátorů včetně elektrolytu, baterií a článků**
- **Upotřebené motorové oleje (v uzavřených nádobách do 30 l)**
- **Olejové filtry a další zaolejovaný materiál**

Hudební produkce k památce zesnulých na hřbitovech Horní Štěpanice se koná v sobota 28. 10. 2017

14.30–15.00 hod. – dolní část pod kostelem
15.00–15.30 hod. –horní část nad kostelem
15.45–16.15 hod. – evangelický hřbitov

Pozor! V případě nadměrného deštivého počasí se produkce nekoná.
Krkonošská dechovka Jablonec nad Jizerou

vadesáti školou povinných žáků máš jich před sebou pět.

Po dvě zimy jsem tou cestičkou chodíval a téměř na prstech bych spočítal, kolikrát byla cesta „proražena“. Dokud neprošel učitel, nechtělo se nikomu do Hořeních Štěpanic. Na vlastní uši jsem slyšel, kterak radil jeden druhému: „Honzo, cák seš blázen? Budeš se tejďko ve sněhu brouchať, hdyť snad můžeš ňákou chvíli počkať, až kantor cestu prorazí!“ Je-li cesta ráno příjemná, bývá tím příjemnější, když se po šestihodinném vyučování zemdlený učitel navečer domů ubírá. Jednou jest chumelenice, po druhé mráz, po třetí mlha, po čtvrté déšť, čehož si přeješ více?

Tentýž obraz, jenže trochu veselejší, poskytuje škola ve Lhotě. I do té se nyní podíváme. Pan učitel nás tam dovede, sami bychom tam zajisté cestu nenašli. Co pak to ale tomu panu učiteli napadá, ještě tak časně z rána, a on s námi již jde do hospody! Ba nejde do hospody, jde do školy; pro dospělé jest to stavení hospodou, mládeži jest školou. Stává se sice někdy, že někteří „nazunknutí“ bratří z mokré čtvrti přijdou sem pro obveselení mládeže, ale jest to obraz smutný, jejž nechci malovati; také bych musel nejméně dvěma nebožtíky pohnouti, proto zastřeme ty výjevy černou rouškou a děkujme Bohu, že patří ke vzácnostem. Lepší zábavy poskytuje tady stálá menažerie: kvočna, husa, pes, kočka a po světnici poletující čermáček jsou zvířátka roztomilá, ale přece ještě mnohem lépe líbí se dětem vesele poskakující kozlátka, největší však vyražení působí jim telátko. Což telátko, to vídají doma také! Vídají, ale tak dresírované nikoliv; neboť jakmile pokouší se nevinné to zvířátko o to, aby jen drobátko podlahu zamazalo, již jest tu hospodyně s nočníkem v ruce a překazí mu jeho vyražení. Nemá to hochy těšiti? Jaký div, že pak jen se hrnou do školy, kde mívají takovou švandu. Škoda, že netrvají zábavy ty po celý rok; přijde květen, deště jsou vzácnější, cesty vysychají, tu jednoho dne z rána vyjdou učitelé společně do Dolních Štěpanic a za zvuků hudby vedou mládež zdejší do Mrklova pro jich spolužáky, na to se odeberou všichni do Lhoty a pak slavně do chrámu Páně, odkud zase do školy, kde po celé léto jest vyučována mládež ze všech osad společně, půl dne mladší, půl dne starší.

A což občané, nechtěli by míti lepší pořádek? Ba věru, že by chtěli. Obec dolnoštěpanická již před mnoha lety domáhala se zřízení vlastní školy a podle sil svých chtěla přinésti oběti; ale přijel krajský komisař, a obci nebylo zřízení školy povoleno. Ten pan komisař přijel v létě, když mládež učila se v hornoštěpanické škole; škoda, že nepřijel v chumelenici do zimní školy, snad by býval jiného náhledu. Nyní opět probudilejší občané obce té chtějí míti vlastní školu; také Mrklov se domáhá řádné školy. Jsou to obce dosti lidnaté, ale chudé, samý tkadlec, jenž i se ženou vydělá zlatý a 50 krejcarů týdně; zajisté, že se jim dostane podpory z prostředkův zemských, zde jest příspěvek takový opravdu na pravém místě; Dej Bůh, aby na vyš-

ších místech nekladli překážek snažení jistě chvalitebnému. Snad za několik let bude v těchto dvou obcích lépe, jen Lhotě a roztroušenému Rychlovu nekyne naděje na školu. Ubohá mládeži, ubohý učiteli!

Napsal podučitel Václav Vaníček, vyšlo až roku 1875 v Poslu z Budče; a roku 1938 v časopisu Krkonoše II. Tam také připsali poznámku, že: Dolní Štěpanice dosáhly otevření své školy již r. 1875, Mrklov r. 1879, Lhota Štěpanická r. 1908; Rychlov má celoroční exposituru od roku 1882, umístěnou v pensionu Viléma Lachmana. Děti ze Zákoutí chodí po celý rok do Dolních nebo Horních Štěpanic, kam které má blíž. Idyla zimní školy krkonošské zanikla zcela a navždy.

(Co bychom tam dnes mohli napsat do Posla zpod Žalého, si doplňte sami.)

JAK PŘESTAL VEJRYCH STRAŠITI

Podle pověsti z Jilemnicka napsal Václav Kečároh a dětem v zimní škole ve Lhotě převyprávěl pan učitel Vaníček.

„Pověst o Vejrychovi sahá svým původem asi do 17. století. Týká se nejspíše posledního držitele svobodného dvora v Jilmě. (Dnes tam je market NORMA). Svojí důležitostí se nevyrovná jiným českým pověstem, ale přece nezasluhuje, aby byla zapomenuta v krajině, kde se její děj odehrával.

„Pan Václav Vejrych z Gemsenfelsu prodal svůj dvůr roku 1660 Ferdinandu Bonaventurovi, říšskému hraběti z Harrachů, kterýž jej připojil k hrabství branskému. Na místě tom stojí nyní hostinec „Ve dvoře“ – dříve „U Vejrycha“ zvaný. Jméno svobodného pána nese dnes už jen les, řečený „Vejrychovsko“. – Škoda, že hlavní jádro pověsti, totiž jak Vejrych později strašil, se nezachovalo. Staří lidé věděli z vyprávění jiných jen tolik, že byl „na tři kovanej“ a jezdil v noci po světě v krytém kočáře. Proč bylo Vejrychovi po světě blouditi a lidi strašiti, udává se, že neodkázal ničeho na sloužení mší za svou duši.

Dlouho zajisté Vejrych strašil, než se podařilo staré Toufilce, ženě jilemnického pohodného, jej chytiti a zanésti do Čertovy zahrádky v horách. Nevíme, proč zrovna stará Toufilka, pohodná, byla ustanovena zmocniti se strašidla. Kdosi vyzkoumal, že Vejrych jezdí při půlnoci po „Žejbrně“.

Tak se dle starých pamětníků nazývá cesta od Libštátu, mezi Kundraticemi, Mříčnou a Jilmem s jedné – mezi Svojkem, Kruhem a Roztokami s druhé strany, vedoucí do Martinic.

Staré Toufilce tedy připadl úkol, lapiti Vejrycha, až pojede o půlnoci v krytém kočáře po „Žejbrně“. Byl to těžký úkol, ale pohodná neuměla nadarmo všelijaké masti strojiti a nemoci i bludné duše zaříkávati! Také svěcená voda a křída jsou dobrými prostředky proti všelikým zlým duchům a strašidlům. Takto vyzbrojena, s rozevřeným rancem v rukou, stávala Toufilka o půl noci na křižovatce, kterou tvoří Žejbrna s cestou, vedoucí lesem z Jilmu do Roztok. Udělala svěcenou křídou „kolo“, svěcenou vodou je vykropila a čekala, až Vejrych pojede. Dlouho chodila na čekání, než se jí úmysl podařil. Stalo se to takhle:

Krásná, jasná letní noc. Měsíc jako rybí oko a všude bylo ticho, že bylo hodiny z Roztockého kostela tak slyšeti, jako bys stál pod věží. Toufilka stojí nepohnutě na křižovatce s rozevřeným rancem v rukou a upřeně hledí na cestu směrem k Libštátu. Blíží se k půlnoci. Náhle v děsné ticho zalehne vytí a štěkání psů z nejbližší vsi – Roztok. Toufilkou trhne. Vidí od Libštátu rychle, ale beze všeho šramotu přijíždějící černý kočár s černými koňmi. A již kočár stanul před ní. Ale moc svěcené vody a křídy ji chrání před zlým. Poznává, že to není ten, na koho čeká, i táže se: „Daleko-li pan Vejrych?“ – „Tři sta mil!“ – slyší Toufilka z ujíždějícího vozu odpověď. A opět ticho. Však tu druhý kočár a zas ne ten pravý. – „Daleko-li pan Vejrych?“, ptá se baba. – „Na pražském mostě!“ odpovídá hlas z kočáru. A co by řekl „jedna“, kočár Bůh ví kde. A zase ticho. Toufilka k sobě mluví: „Ale teď pozor!“ A již tu letí třetí kočár. Náhle však jako přimrazen stane ve svěceném kole. Toufilka rychle otvírá vrátka, stříká dovnitř svěcenou vodu a již zadrhuje něco v ranci. Ranec hodila na záda a ubírá se lesem k domovu.

Na druhý den odpoledne šla baba s Vejrychem v ranci na zádech na hora. Ale z Jilemnice je do Čertovy zahrádky hezký kus cesty. Buď byl Vejrych příliš těžký, nebo cesta dlouhá, Toufilka poznala, že by se před půlnocí do Čertovy zahrady nedostala. Zůstala tedy v jednou stavení pod Žalým – u Zelinků prý se tam říkalo – na noc. Tam ranec hodila pod lavici, aniž se pochlubila, co je v něm. I stalo se, že děti zpozorovavše, že se v ranci něco hýbe, počaly do něj šťouchati. Ale tu prý strhl se takový vítr, že to mělo střechu shodit. Toufilka děti přísně pokárala a hned se vítr utišil. Teprve druhý den v noci došla pohodná s Vejrychem do Čertovy zahrádky.

Krátce před půlnocí se počala země otvírati. Činilo se strašně; i válely se sudy ze země vystoupivší, až ze všeho šla hrůza. Ale baba se pranic nebála. Vyčkala pravého okamžiku, rozdrhla ranec a v té chvíli, udeřením půlnoci země pohltila Vejrycha a zavřela svůj jícen nad ním navždy. Peklo přijalo svou oběť. Tak přestal Vejrych strašiti.

Kdo byl učitel VÁCLAV VANÍČEK,

to se dozvíme z článku Miroslava Kubáta, dolnoštěpanického rodáka z Horní Rokytnice.

Václav Vaníček

Václav Vaníček se narodil v Horní Branné jako syn rolníka 16. září 1846. Rodiče ho měli ke studiu. Teprve sám a to až ve 14 letech se přihlásil ke studiu na jičínské reálce a pak v pražském učitelském ústavu. Krátkou dobu pobyl jako vychovatel u knížecího nadlesního v Šerkově u Orlíka nad Vltavou, ale jakmile zjistil, že v Krkonoších je volné místo učitele, přihlásil se do Horních Štěpanic a od roku 1866 tam byl podučitelem. Však ho také nutili docházet v zimách po okolních sezonních školách. Vaníčkovým profesorem na pražském učitelském ústavu byl J. K. Škoda, obránce české řeči a českých škol. Na Vaníčka hluboce zapůsobil a dopisovali si spolu až do smrti. Vaníček v období perzekuce J. K. Škody rád o něm přednášel a rozšiřoval Škodovu knihu „O vychování národním“. V tomtéž duchu potom Vaníček psal o textilním průmyslu v časopisech textiláckých, o školství se zas můžeme dočíst v dalších časopisech – v Poslu z Budče, v Lindnerově Paedagogiu, v Národní škole, v Rozhledech pedagogických i jinde. Nezapomínal ani na mládež v příspěvcích v alamanachu Kytice. Rovněž psal o Krkonoších a turistickém ruchu v nich a rovněž o krkonošské květeně. Mnohé články podepisoval značkou J-ický, -ek, a j. Roku 1879 zastihla Vaníčka učitelská nemoc – plicní katar. To ho donutilo k cestě na jih, do Meranu. Jeho pozdější dopisy z Itálie zůstaly vtipnými reportážemi.

Byli to dva učitelé z Podkrkonoší, kteří se dokonale naučili těsnopisu. Vaníček zachycoval i dlouhé přednášky a byl vítaným činovníkem na sjezdech a slavnostech. Podle jeho stenogramů byly zapsány a tiskem vydány zprávy, například z první zemské konference učitelské v Praze roku 1875. Již záhy se ale stal nejen stenografem, ale i nebojácným a průbojným referentem učitelů. Dalším, v té době nepochopitelným řešením Škodova vlivu, byla Vaníčkova láska k ruskému národu. Nebyla jiná možnost, než soukromě a bez možnosti konverzace sám se učit ruštině. Stal se také jedním z inspirátorů sjezdu slovanského učitelstva ve Vídni roku 1873. Tam byl také zvolen do redakčního sboru časopisu Slovanský pedagog. Dlouhá léta přispíval do českých časopisů o ruském školství a seznamoval české učitelstvo s ruskými kolegy. Zabýval se také reformami Kateřiny II. a s jasnopoljanskou školou L. N. Tolstého. Řada článků byly s novými pohledy taková, že si je srbští učitelé sami z Vaníčka překládali a tiskli v Samboru.

Protože se nezachovaly písemné doklady Vaníčkova dědictví, pomalu se na něj zapomínalo. V časopise Krkonoše číslo 2/1991 se o něm krátce zmínil Přemysl Koldovský pod názvem Zapomenutá osobnost – toť vše.

Václav Vaníček po škole v Horních Štěpanicích nastoupil jako učitel 2. října 1868 na obecnou školu v Jilemnici, od 6. září 1877 byl tam učitelem na měšťance, od 12. května 1889 se stal ředitelem měšťanských škol chlapeckých a pokračovací školy průmyslové v Jilemnici, od 25. ledna 1891 se stal císařskokrálovským okresním školním inspektorem, při čemž školu řídil, ale nevyučoval.

Tyto funkce Václav Vaníček vykonával až do roku 1907, ale v druhém roce svého učitelského důchodu dne 18. listopadu 1908 v Jilemnici zemřel. Tam je i pochován.

Miroslav Kubát, Krkonošské noviny z 1. 9. 1998

ŠKOLSKÉ ODMĚNY PILNOSTI

Miloslav Novotný

„Fanfára dozněla, panstvo usedlo, hluk a šum utichly. Studenti stáli jako zeď. A nyní! Již se to blíží! Mladému Františku Věkovi bilo srdce hlasitě, vzpřímený a jako z kamene, ač nitro jeho se chvělo. Nyní praefekt mluví, již béře seznam do ruky, a Klasifikační předčítání nastává. Jak to dopadne. – Už se počíná poslední třídou, již jmenoval dva premianty, už každému z nich bubnují, fanfára hřmí a jásá. Husí kůže naskočila Františkovi. Pre-

mianti dostávají po knize krásně vázané, a usedají v čestné lavici.

František napínal sluch i zrak, ale mnoho z toho čtení neměl. Po premiantech četl praefekt studenty ukončující školu, jim však všem najednou a ne jednotlivě zatroubili a zabubnovali. Čte ostatní, kteří mají primu, i ty, kteří propadli. U těch to výslovně neřekl, ale čta známky z jednotlivých předmětů, vynechal v pořadí předmět ten, z něhož dostali „sekundam". Jak dlouho to trvá, co jich jest! Věk se nemohl ani dočekati. Až přece. To byl poslední v abecedě, ještě intráda celé třídě a nyní nastupuje jeho třída. Praefekt béře knížku do ruky a začíná:

„Praemio donatus est," –

„Ó Bože, jen jeden – to je amen!" bleskem kmitlo Františkovi. V tom sebou škubl.

„Franciscus Věk, Bohemus, Dobrušcensis," četl praefekt. Bubny zahlaholily, trouby zazvučely. Františku Věkovi z Dobrušky zahráli první, slavnou fanfáru. Zčervenal jako krocan, oči mu zahořely, prsa se šířila, až se mu dech zatajil, a jako u vidění přikročil ke stolku a přijal z ruky praefektovy krásně vázanou knihu –

– tak vypravuje Alois Jirásek v prvém díle svého F. L. Věka o slavnostech, jimiž býval na konci osmnáctého století zakončován školní rok. O slavnostech, při nichž žáci latinských škol bývali za svou píli a za svůj prospěch vyznamenáni a obdarováni odměnami s věnováním. Mnohokrát jsme tuto pasáž v svých školních letech četli a mnohokrát jsme se k ní vraceli, a po nás vždy se stejným zaujetím i školní generace mladší, a všichni napořád jsme jistě ve skrytu svých srdcí pociťovali smutek, že i v této školské oblasti nastala nivelisace. Kde jsou ty časy, kdy žák podstupoval své zkoušky jako zápas o prvenství, jako souboj, jako pokus, a kdy byl – stejně jako voják – za svou statečnost, za skvělé vlastnosti a za svůj prospěch a úspěch vyznamenáván!

Původ školských závěrečných vlastností a všech žákovských vyznamenání dovedeme si vysvětliti jenom sžitím se učenců s hrdinskými bojovníky, k němuž došlo v XVI. století, za humanismu a renesance. Tehdy se učený svět tak zamiloval do zvěstí o životě starých Řeků a Římanů a do jejich kultury, že přejímal i jejich zvyky. A tak se stalo, že humanistické školy přijaly od Helénů i tak zvané medailony, jimiž – jako kdysi bojovníci za statečnost před nepřítelem – byli pak v novověku vyznamenáváni žáci za dobrý prospěch. Tyto odměny byly oblíbeny zvlášť v zemích protestantských, ve Švýcarsku, v Uhřích, v Němcích, ale brzy pronikly i do krajů katolických.

Na protestanských medajlích bývaly reliéfy antických bohyň a bohů a jejich symbolů, všelijakých delfínů, nosorožců nebo okřídlených želv, kdežto medajle škol katolických byly zdobeny bohoslužebnými a svatými mono-

gramy a býval na nich nápis EX MERITO, to jest Za zásluhy. V Rakousku se rozšířilo odměňování žáků medajlemi zvlášť za Marie Terezie, jež se – spolu se synem Josefem II. – usilovně starala o reformu školství. Na líci mívají její portrét s latinským nápisem znamenajícím česky Matka věd a krásných umění; na rubu pak bohyně věd Minerva uděluje medajli žáčkovi, držícímu pod pravou paží učebnici. Takové památeční peníze byly udělovány i za Josefa II. , za Františka II. , za Ferdinanda Dobrotivého a dokonce ještě i za Františka Josefa I. A panovnický příklad následovali šlechtici, církevní hodnostáři i jednotlivé školy. Ale vítězové školních turnajů byli vyznamenáváni ještě také jinak, jak připomněl úryvek z Jiráskova F. L. Věka.

Alois Jirásek se tam výslovně zmínil o knihách pěkně vázaných, jež si odnášel poctěný žák. Nejvzácnější taková dochovaná knižní odměna jest *Kytka wonného kwjtj Mrawného učenj pro djtky* vydaná v Praze roku 1821, výtisk, jejž právě toho roku věnoval pražský pan katecheta Hynek Knobloch svému jistě nejslavnějšímu žáku Karlu Hynku Máchovi „k pilnému čtení".

Jiná slavná žačka českých škol, Barunka Panklová, příští paní Božena Němcová, byla zas na věčnou paměť svého vynikajícího prospěchu zapsána roku 1829 devítiletá do Zlaté knihy školy českoskalické.

Poslední druh školních vyznamenání, o němž se musíme ještě zmíniti, znamená po všech pamětních penízech a po knižních odměnách jakýsi úpadek, jakýsi pokles kursu školského vyznamenání: jsou to pouze jednolistové tisky, buď rytiny, nebo litografie anebo dokonce i práce ozdobně sázené, jež byly rozdávány žactvu na konci roku na upomínku. Jména vyznamenaných bývala sice do nich vpisována, ale lehkost a láce materiálu zde již stírala individuálnost úspěchu. Tyto lístky, na nichž se objevují neustále symboly práce a zbožnosti, na nichž vidíme včelí úl nebo oráče a pastýře, byly určeny především pro žáky škol obecných.

A co nám z té staleté žákovské slávy zbývá dnes? Leda hvězdičky u jmen vyznamenaných žáků ve výročních zprávách středních škol. Všechna sláva – polní tráva: zmizely medajle, přešla móda zlatých a černých knih, oslovských lavic a prémií, nerozdáváme už ani ty levné upomínkové lístky. Snad je to škoda, že jsme si nezachovali z dědictví po dávných, staroslavných latinských školách úctu k umění a znalostem a že přes vynikající výkony své mládeže přecházíme tak lehce a snadno k praktickým příkazům nelítostného života. Po třech stoletích kulturního vývoje připadáme si najednou jako oni kutnohorští učitelé a žáčkové, o nichž vypráví Zikmund Winter (1901) v svém Životě a učení na partikulárních školách dvě historky téměř anekdotické:

„V pamětech kutnohorských jen jednou zřejmá řeč jest o dárku žáčkům „pro památku a bedlivější cvičení" jakož i pro naději budoucího prospě-

chu. To prosí správce Kolidius radu městskou roku 1610, aby těm žákům, u nichž by o zkoušce shledala se pobožnost a bedlivost, darovati ráčila – nějaký arch papíru. Jindy (1613) týž Kolidius zvouc radu ke zkoušce, prosí žákům chleba, jehož nedostatkem trpí.

Z ročenky Občanské záložny v Jilemnici z roku 1941

Z dětských let Boženy Němcové

V. Vávra

Božena Němcová, vlastně Barbora Panklová, se narodila 5. února 1820 ve Vídni, kde byl její otec Jan Pankel štolbou u vévodkyně Kateřiny Zaháňské. Její matka Teresie byla dcerou Jiřího Novotného, soukeníka v Kladsku, a provdala se ve Vídni za Jana Pankla. Rodina Panklova bydlela v Ratibořicích ve dvoře u zámku, kam otec přicházíval pouze v létě, když vévodkyně přijela do Čech.

Velice záhy nastalo naší Barunce učení. Když ji byly čtyři roky, byla zapsána do školy v České Skalici, kamž ovšem, ježto Ratibořice jsou skoro hodinu vzdáleny, chodila první dvě léta pouze v době příznivého počasí. V zimě se učila doma. Sama o tom vypravuje takto: „Když mi byla čtyři léta, přinesla mi matka z jarmarku tabulku, na níž byl lístek, potištěný černými literkami; nad nimi byl vymalován červený kohoutek. „Tu máš tabulku, když si pamatuješ písničky, můžeš si pamatovat i písmenka“, pravila mi matka. V sousedství bydlil pan strýček – tak mu všichni říkali, ačkoliv nebyl nikomu strýcem; také o něm povídali, že umí více než chleba jísti. K tomu jsem druhý den šla se pochlubit s tabulkou a on sám se nabídl, že mě naučí písmenkám.

Naučil mě jim a ukázal, jak se skládají v slabiky a slabiky ve slova. Tak jsem se hravě a pomalu naučila čísti. Přitom jsme zároveň psali a na velikých knoflících olověných, které měl našity na modré kamizole, učil mne strýc počítati. Ale v létě málo jsme se učili, více mě vodíval po zahradě, učil mě, jak se který strom jmenuje, dívali jsme se, jak včelky pracují, anebo jsem s ním pracovala v květné zahradě; maličkou motyčkou okopávala a zalévala z malé konévky. Práce moje za mnoho nestála, ale těšila mne, a strýc měl ze mne radost. V zimě jsme se více učili, a když jsem byla hodná, ukázal mi strýc knihu, ve které bylo vyobrazeno mnoho krásných ptáků a květin; povídal mi také někdy pohádky a učil mě zpívat.“

Ačkoliv otec Barunčin neměl z počátku asi valných příjmů a rodina byla četná, přece dbal velice pečlivě o vychování svých drahých dítek, zvláště miláčka svého, Barunky. Když děti zimního času nemohly choditi do školy, učil je mimo strýce i pan učitel česko-skalický Viktorin Keyzlar, docházejíc do Rati-

bořic. Mimo to výtečnou učitelkou byla Barunce babička. Denně vodila vnoučata svá do boží přírody po překrásném údolí ratibořickém, vše jim vysvětlujíc, o všem je poučujíc a vedouc je k lásce k Bohu, lidem a veškeré přírodě. Z nevyčerpatelné zásoby národních pohádek sílila a tříbila obrazivost Baruncinu, učila ji znáti drahou vlast, milovati řeč mateřskou a tak připravovala ji pro život, vlasti a národu našemu platný.

Tak prožila Barunka prvních deset let pod ochranou starostlivých rodičů, dobré babičky a svědomitého učitele. Na podzim roku 1830 stěhovala se do Chvalkovic, aby tam vzdělání dokončila a dotvrdila. Bytem byla u panského správce, přítele otcova, jehož bohatá knihovna doplňovala její vzdělání školské. Také tamní učitel Purm, muž horlivý a svědomitý, dbal o ni – jako o všechny žáky své – velmi pečlivě. Na oba učitele své vzpomínala pak už Božena Němcová ráda a vděčně. Shrnula pak dojmy obou škol v jeden obrázek, ve výbornou povídku „Pan učitel"; postavila jim pomník nad jiné trvalý.

Z Čítanky pro první třídu škol středních vydané v Praze nákladem Jednoty českých filologů r. 1905.

SOUŽITÍ ČECHŮ A NĚMCŮ V MINULOSTI

VZPOMÍNKY

Miloš Gerstner starší

Když mi bylo asi pět let, „navštívil" jsem ve Vrchlabí rodiče. Nerad. Mým dětským domovem bylo Benecko, chalupa s vůní sena a vopichu a s dědečkem a babičkou a tetami a strýčkem a dalšími strýčky a tetičkami ze sousedství, i když jsme nebyli spojeni pokrevními svazky.

Rodiče byli za války v Praze, když se vrátili, snažili se dát rozběhlé rodině řád a jednotu. Bydleli ve velkém domě a učili mě říkat všem sousedům pane a paní a snažili se mne odnaučit házet kamení. Na každém kameni, kterým hodíš, sedí čert! Toho čerta jsem toužil vidět, takže jsem náhodou rozbil okno paní Víchové a Jarči Jahelkové udělal bouli. Nic se mi ve Vrchlabí nelíbilo. Jednou večer mě vzal starší bratr s sebou do Sokola. Sokol tenkrát po válce měl povoleno cvičit v tělocvičně německého gymnazia. Až se mi dech zatajil, když jsem vstoupil do místnosti alespoň desetkrát větší, než byl benecký Kubátův sál. Tenkrát jsem se stal poprvé v životě oukropečkem. Seděl jsem na takovém trámku, teď vím, že to byla kladina, a divil se, jak ti starší všechno dělají na povel, dokonce i kotrmelce.

Jedna věc mi vrtala hlavou. Gymnazijní chodba byla přepažena dřevěným bedněním. To oddělovalo od sebe čtyři české třídy a bezpočet tříd německého reálného gymnazia. To aby se žactvo vzájemně nepokousalo. Přes to pažení si takhle jenom nadávali. Němci nám říkali Pímák šajstrák a na oplátku od nás dostali veršovánku, že Němec brouk, hrnce tlouk… (pokračování jindy).

Má vrchlabská exkurze trvala snad jen asi týden, přišel si pro mne dědeček, že prý se jim po mně na Benecku stýská. Tatínek nerad, ale přece jen povolil. Jenže když jsem překročil šestý rok věku, musel jsem svůj benecký ráj opustit natrvalo. Ale to už měly české děti budovu celé dnešní Dukly, takže kolem gymnazia jsem už chodil jen jako kolem země zakázané.

Na budově dnešní Dukly byl tenkrát český nápis Obecná a občanská škola. Ředitelem tam byl krátký čas Antonín Rambousek a po něm Václav Kuťák, rodák z České Skalice. K Dukle patřilo jen malé hřiště, sad a zahrada kolem patřily řediteli gymnázia a byly přísně chráněny nařízeními všech našich učitelů. Hřiště české školy bylo od hřiště gymnázia odděleno plotem. Ten byl pro zlost, protože často jsme jej museli přelézat, když nám tam zalétl míč. My jsme gymnazijní házeli zpátky. Za letních večerů ožilo naše hřiště zpěvem sokolských písní, vedle cvičili turneři.

Studenti gymnázia se nosili jako pávi, aktovky nedrželi za ucha, ale nosili je pod paží. To tenkrát byl obecný znak studentů na středních školách. Svá dostaveníčka mívali v městském parku nad kinem, my Češi zase ve Vejsplaších.

Roku 1930 jsem z Vrchlabí odešel na studia, vrátil jsem se až v červnu 1946. To už vrchlabské gymnázium mělo české žactvo a české profesory. Ředitelem byl matematik Adolf Vaněk, horlivý turista. Chodíval s kbelíkem po horských cestách a značkoval je, vedl odborné debaty s jilemnickým turistou a tajemníkem MNV Jindřichem Ambrožem, byl přítelem spisovatele Jaroslava Havlíčka a nepřítelem všech, kdo se nedovedli zahloubat do mystických tajemství kvadratických rovnic a integrál. Nerozuměl si se stranickými orgány, roku 1948 byl „vyakčněn“. Z profesorů jako odborník vynikal František Cuřín, doktor filozofie. Pocházel z jižních Čech, měl kštici jako Viktor Dyk a českému národu a jeho jazyku byl oddán jako Komenský. Vydal řadu lingvistických prací a učebnici o vývoji jazyka a českých nářečí. Jeho zanícení mě s ním sblížilo. Vedli jsme nekonečné debaty o zdejším nářečí, tvrdě odmítal pseudovědu ruského jazykovědce Marra, shovívavě se usmíval nad Stalinovými statěmi o jazyku. Stykem s ním jsem hodně získal a děkuji mu, byť už opožděně. Začátkem padesátých let odešel učit na univerzitu.

A také tam byl můj nejbližší krajan Jaroslav Pochop, taky češtinář, němčinář a vynikající latiník. Byl to člověk špásovný a žertu rozuměl. Pro zvědavé uši jsme se dorozumívali německým krkonošským nářečím, tenkrát už té řeči nikdo nerozuměl. Studenti ho měli ze srdce rádi a já též. Byl

dlouhý a hubený, pravý horák, chodil „jako by přes propasti kráčel“, trápíval ho žlučník, ale přesto veselou mysl neztrácel.

Z těch dalších bych mohl jmenovat Josefa Grosmana, profesora latiny. Svůj život řídil podle věčně platných pravd řeckých a hlavně římských mudrců blízkých flegmatickým směrům. „Aquila captat non muscas,“ bylo jeho životní krédo. (Orel nechytá mouchy). On byl opravdu orlem, nerozčiloval se nad malichernostmi světa, každý problém odbyl takovým nosovým smíchem. Měl jsem ho také rád. Ještě bych mohl jmenovat z té nejstarší garnitury další, třeba biologa Jaroslava Faltuse, fyzika Josefa Vinkláře, chemika Františka Ondráčka, ale s těmi mě už tak nespojoval profesionální zájem.

Ještě by se dalo vzpomínat na kotrmelce, o které se staralo bývalé vedení republiky. Tak třeba ministr Nejedlý prosadil jednotnou školu. Nižší třídy gymnazia byly spojeny s třídami bývalé měšťanské školy, gymnaziu byly ponechány jen nejvyšší čtyři třídy. Pak byla zavedena jedenáctiletá střední škola. Zákonitě se musely snížit požadavky ve všech vědních oborech. Jaký div, že se na ty novoty „remcalo“ mezi učiteli i rodiči. Tady bych vzpomněl ředitele Josefa Kučeru. Byl to rodák z Chodska, v zimě nosil dlouhý kožich jako ponocný z Domažlic, učil francouzštinu a občanskou nauku a dívky tělocvik. Za časů jedenáctiletky byl silným štítem nám všem, uměl se nás zastat proti útokům orgánů stranických i státních, až do roku 1968 byl naší jistotou. Je pochopitelné, že ho pak také smetla normalizace. Ty mladší, na které se v dnešních vzpomínkách nedostalo, prosím o odpuštění a vzpomínání na ně už přenechávám svým dětem, které na zdejší škole v získávání vědomostí od nich také prožívaly.

Výroba tužek

Chtěl-li si starý Říman něco poznamenati nebo někomu dopis poslati, užíval k tomu destiček potažených voskem, do něhož rydlem slova se ryla. Když se rozšířilo užívání papíru, psávalo se olůvkem; hrot měkkého olova však nechával na papíře toliko mdlé stopy, mimo to pak bylo to pisadlo nebezpečné zdraví lidskému. Škodlivé účinky jeho pociťoval zvláště ten, kdo olůvko v ústech slinil, aby psalo černěji. Mnohem lépe psala pisátka, zhotovená z tuhy.

První zmínka o jakýchsi tužkách děje se v díle o zkamenělinách, uveřejněném r. 1565 od Konráda Gessnera v Curychu. Gessnerovi byly také známy tuhové doly, které toho času byly objeveny v Cumberlandě v Britanii. Tehdejší výroba tužek záležela v řezání tyčinek tuhových

z vylámaných balvanů. Byla to výroba tak nešetrná a marnotratná, že bylo záhy nutno nějak ji omeziti. Důl pak byl otevřen pouze několik dní v roce a tu byla nalámaná zásoba tuhy na výrobu celoroční. Toto zařízení však brzy ukázalo se zbytečným, neboť nalézaly se doly tuhové poznenáhlu na místech nových a nových také v jiných dílech světa. Zejména z Ceylonu byla do Anglie dovážena tuha, která se domácí tuze úplně vyrovnala.

Poněvadž však rostla také spotřeba tuhových pisátek tak zvaných tužek, přemýšleli výrobci, jak by zužitkovali odpadků výroby dosavadní. Na to připadl r. 1795 Conté, učený chemik francouzský, který výrobu tužek zavedl ve Francii. Conté dal odpadky tuhové rozemlíti na nejjemnější moučku a k ní přimísil přiměřený díl hlíny co nejčistší, aby jí byla pojítkem. Tím byl dán základ k výrobě, jež v podstatě se posud zachovává, ač ovšem stroji a jinými pomůckami značně jest zdokonalena. Týmž způsobem byly pak vyráběny také tužky nebo hrudky barevné.

Z největších továren na tužky jest závod Banksův v Keswicku v Anglii, založený r. 1832. Na pevnině evropské jest největší a nejstarší tužkárna Fabrova v Norinberku, založená 1761. V naší říši počal tužky vyráběti r. 1804 dolnorakouský stavitel Josef Hardmuth, jehož synové přestěhovali r. 1874 svůj závod do Českých Budějovic. Továrna Hardmuthova zaměstnává asi 1100 dělníků. V Budějovicích vznikl v posledních letech také český závod tohoto druhu.

Také odpadky cedrového dřeva, kterým se tuha obaluje, zužitkují se v továrnách. V Anglii z nich vyrábějí dřevitou plst, kterou se vycpává nábytek, a užívají jich při výrobě koberců, které jsou pro cedrovou vůni v Anglii velmi oblíbeny.

Z říše vědy a práce z Čítanky pro první třídu škol středních vydané v Praze nákladem Jednoty českých filologů r. 1905

Vzpomínání na dědečka legionáře

pokračování

Dědeček po návratu nikdy nechtěl o své anabázi v Rusku mluvit. Zachoval se po něm pouze zápisník, kam si zapisoval pouze datumy s místy zdržování se v různých místech a hlavně železničních stanicích na magistrále a pak přístavy, kde se zastavovali při návratu lodí do vlasti. Měli doporučeno, aby si nic podrobného nezaznamenávali, aby při případném zajetí nebyly zápisky proti nim zneužity. Asi nic veselého ho nepotkávalo, proto

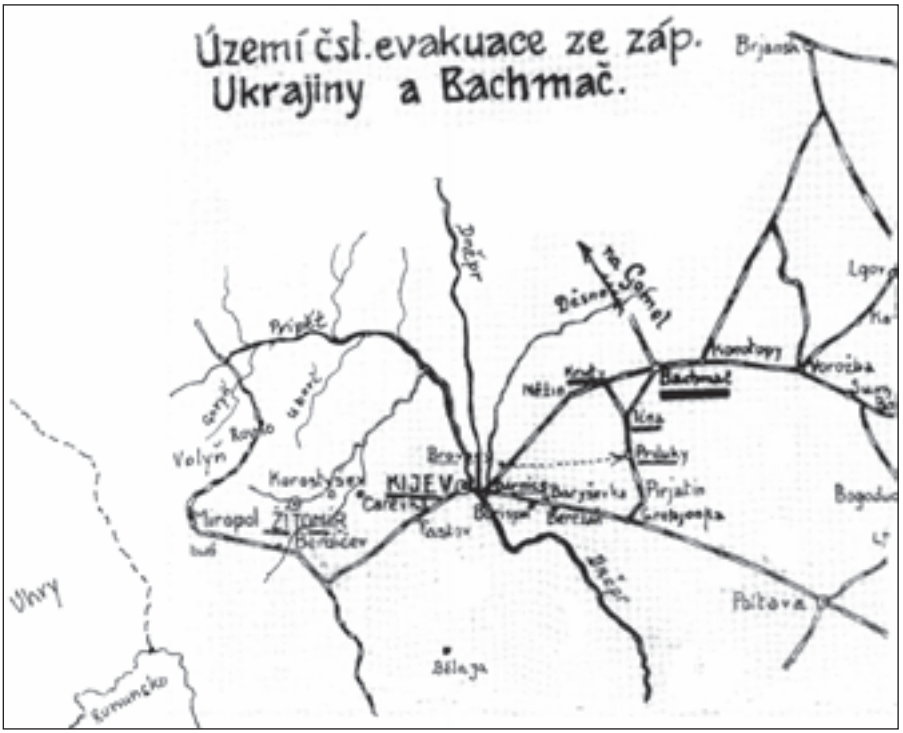

o tom nechtěl mluvit. Takže první pátrání bylo, kdy byl vlastně zajatý. To jsem se naštěstí dozvěděla na trutnovském nádraží v putovním legionářském vlaku, kde v počítači měli o dědečkovi skromné údaje. První byl, že byl zajatý v Krasniku 20. července, ale rok nebyl uveden. V literatuře v různých knihách a atlasech jsem nalezla, že Krasnik je dnes na Ukrajině, asi 18 km vzdušnou čarou východně od Hoverly, což je nejvyšší hora Ukrajiny v Zakarpatské Ukrajině, později po válce byla na hranicích Podkarpatské Rusi v ČSR. Rok zajetí jsem našla v mapce, kde jsou zaznamenány pohyby ruské fronty v roce 1915. Čili dědeček se od podzimu roku 1914 pohyboval někde s rakouským vojskem v Haliči, která patřila k Rakousku. Lístky, které dědeček posílal domů, a měly štěstí, že došly, tak to bylo už z jeho zajetí. Poslední lístek z května 1917 je ze zajetí v Mozíru, který je dnes v oddělené součástí Ruska na severu od Polska kolem Královce. Tam dědeček pracoval v továrně na výrobu překližek. Ale jak tu byl dlouho, kdo ví? Víme jenom už z jeho zápisníku, že 8. srpna přišel do Borispolu a byl přidělen k nestrojové (neřadové) rotě 5. pluku československého dobrovolnického vojska. Tenkrát

si ještě neříkali legionáři, to až po válce v Československé republice. Ze záznamu z putovního vlaku jen vím, že se přihlásil k dobrovolcům v Kopčevici, ale kdy a kde to je, zas nevím. Ale vím, že byl tedy v Rusku přes dva roky zajatcem. Na lístcích místo neuvedl, ani z razítka nelze něco vyčíst.

V Borispolu v Poltavské gubernii (oblasti) blízko Kijeva se organizovalo Československé vojsko. Pověření dostal ruský Čech – generál Jaroslav Červinka – kterého uznávali jak Rusové, tak Češi a tam byl tedy k nestrojové rotě 5. pluku (písaři, zásobovači, pekaři, vozatajstvo a pod.) přidělen i můj dědeček František Urbanec. V té době přijel do Ruska profesor Masaryk, kterému šlo o to, aby naše dobrovolnické vojsko bylo samostatnou armádou co nejméně závislé na ruské armádě. Později měli být přeřazeni do Francie. O tom bylo jednáno v roce 1916 Národní radou v Paříži a generálem Štefánikem v Petrohradě. Odesláno mělo být 30 tisíc mužů. Ale vývoj ruské revoluce a nedostatek lodí k odeslání způsobil, že k odjezdu československých dobrovolníků došlo v daleko menším počtu, jen 4 vlaky, většina zůstala v Rusku. Od 4. září 1916 do začátku ruské revoluce byl formován 1. záložní prapor 1. československé střelecké brigády.

Borispolský vojenský tábor, pro ubytování čsl. vojáků, byl obdélník tvořený řadami zemljanek. Každá pojmula jednu pěší rotu o počtu 200 mužů, ale většinou byl počet překračován. V první polovině června měl záložní prapor 1160 mužů.

A. F. Kerenský, socialistický druhý předseda prozatímní ruské revoluční vlády, pokládal Čechy za podvratný živel stejně tak jako zpátečnické kruhy ruské, které považovaly předtím dobrovolníky „České družiny“ za velezrádce Rakouska! Ale po bitvě u Zborova (2. 7. 1917) změnil ovšem Kerenský názor na čsl. dobrovolníky a konečně povolil nejširší nábor dobrovolníků ze zajateckých táborů, což dříve nebylo možné. Pátý československý prapor byl přejmenován na 5. československý pěší pražský pluk. Než byl pluk odvelen, zřídily si některé roty divadelní a pěvecké kroužky, které pořádaly představení a kulturní večery. Přidali se i fotbalisté a byly vydávány též časopisy – Kijevský čechoslovan a Petrohradský čechoslovák. Pluk byl znovu přejmenován na 5. československý střelecký pražský pluk. Československé vojsko bylo v rámci ruských vojenských sil už od dubna 1917. Dne 20. října 1917 se 5. pluku dostalo zvláštního vyznamenání – směli k jménu pluku přidat jméno T. G. Masaryka.

Dědeček v borispolském táboře zůstal až do konce roku 1917 a v této době byl 7. listopadu 1917 zařazen, takže už byl řadový voják 5. pluku. Druhého ledna 1918 se stěhovali do vesnice Stepanovka, kde zůstali až do 7. března a další den se zas přestěhovali do Grebjenky do vlaků a připravili se na odjezd přes Rusko. 9. března vyjeli, 10. 3. byli v Pirjatině, další den 11. 3. v Prilukách a skrze Bachmač přijeli další den do Vorožby. Tento odjezd už

byl vlastně útěk před německou frontou, a Češi proto odjížděli, poněvadž ruské vojsko už bojovat po uzavření míru nechtělo a Češi sami by německé přesile neodolali, přesto ale k některým potyčkám docházelo, zvláště v okolí Bachmače.

Už v té době se ukrajinští separatisté pokoušeli o zřízení ukrajinského státu v rámci Ruské říše. Ale 9. února 1918 byl v Brestu Litevském uzavřen mezi Ruskem a Německem mír. Ukrajinská centrální rada tedy vydala svoji zemi v moc Němců. K provedení okupace určilo německé a rakouské velení značné síly – 12 až 16 divizí, které se od 18. února pohybovaly mezi řekou Pripjati a rumunskou hranicí. Vojenskou okupaci Ukrajiny a Finska, jejímž pláštíkem byla záštita Centrální rady před bolševiky, získali Němci nejen výhody zásobovací, ale i strategické pro případ obnovení rusko-německé fronty.

Zuzka Strnádková
pokračování

TOVÁRNÍK FRANTIŠEK BRŮNA

Vzpomeňme na významného podnikatele, jehož činnost se významně dotkla i naší obce, zemřelého ve věku 70 let před osmdesáti roky, tehdejším nekrologem z časopisu Krkonoše č. 2–3 v roce 1937.

V pátek 18. června večer skonal náhle, uprostřed práce ve svých závodech v Plavech továrník František Brůna.

Odešel v něm nezapomenutelný vlastenec, který pronikavým způsobem zasáhl do národnostního vývoje poměrů v Podkrkonoší, továrník, který vzkřísil opět český život v povodí Kamenice a prací pilných českých rukou otevřel svět. Odešel v něm hrdina velikých zápasů v našem pohraničí o české podnikání a českou hospodářskou samostatnost.

Geniální dílo našeho českého průmyslníka – selfmademana uchránilo náš kraj před germanisací.

Naše hory byly koncem minulého a počátkem tohoto století svědky nerovného boje malých českých lidí se všemohoucím německým kapitálem, který nemilosrdně germanisoval, české duše odnárodňoval, český majetek, hlavně

pak půdu z našich rukou vyvlastňoval. Za tichého souhlasu vídeňských vlád odehrávaly se v našem kraji bolestné tragedie. Německé fabriky všemocně ovládaly kraj.

V tomto prostředí vyrůstal mladý František Brůna, syn rolníka Josefa Brůny v Plavech, jednoho z nejbystřejších a nejvýznamnějších lidí v okrese. Otec jeho byl uvědomělý národovec, hrdý na své vlastenecké styky s dr. Ladislavem Riegrem. Kromě živnosti měl také obchod koloniální. Vrozený obchodní duch vedl Františka Brůnu již v jinošských letech k tomu, že se zabýval obchodováním, později se věnoval sklu, až konečně přikročil k vybudování textilního závodu tím, že postavil roku 1900 v Plavech tkalcovnu, která po dvou letech byla zapsána do rejstříku. Ač poměrně mlád stál tehdy teprve na prahu své podnikatelské činnosti, prokázal takový hospodářský rozhled, moudrou prozíravost a nevšední tvůrčí energii, že soustředil na sebe pozornost nepřátelských průmyslových kruhů německých. Nelekal se však překážek, které se kladly v cestu českému podnikání, zatím co německý průmysl hřál se na výsluní přízně protičeských vídeňských vlád. Jeho odvážný postup překvapil jak na české, tak i na německé straně. Nastaly mu však doby velikých hospodářských bojů, neboť německý kapitál nechtěl se smířiti s tím, aby v kraji, kde dosud kouřily jen německé komíny, kde Čech byl jen zaměstnancem německých fabrik, nebo jen malým rolníkem či živnostníkem, vyrostl najednou český podnik, klíčila seménka českého podnikání, aby v tomto našem, hospodářsky však závislém a pokořovaném kraji probudila se najednou jiskra českého hospodářského sebevědomí. Ale továrník Brůna neznal pochybností, nezakolísal ani v kritických chvílích. Jako tvůrce věřil ve zdar dobrého díla, které s věrnou a vzácnou svou chotí budoval a důvěřoval svým spolupracovníkům. Jeho životní práce byla posvěcena bojem za záchranu českého člověka, utlačovanému národně i sociálně. Nešlo mu jen o hospodářské cíle, cítil, že jde především o čest českého jména, o vítězství české věci. Proto jako národovec a člen Sokola nemohl us-

František Brůna

toupiti. V sevřených situacích, kdy se zdálo, že nepřátelé českého podnikání přece budou triumfovati, že nerovný boj bude skončen, znal František Brůna jen staré sokolské heslo: „Kupředu, zpátky ni krok!“ Jeho úžasná průbojnost jej vždy zachránila. A tak roku 1908 postavena přádelna a v letech 1910 a 1911 přibyla k tomu tkalcovna ve Štěpanicích a Vrchlabí. Firma má dnes již velmi dobrý zvuk doma i v zahraničí.

Vlastenectví továrníka Brůny projevilo se nejlépe za války. Zaměstnanci odešli na vojnu, českému podniku odpírány suroviny, nepřízeň vlády měnila se téměř v persekuci. Nepřátelé českého podnikatele zdvojnásobili svou zášť a úsilí. Roku 1916 byl František Brůna obžalován ze zločinu proti válečné moci státu a postaven před válečný soud. Hrozila mu konfiskace majetku i ztráta života. Jen v důsledku změněných poměrů a smířlivější nálady císaře Karla roku

F. BRŮNA

PŘÁDELNA BAVLNY A MECHANICKÁ TKALCOVNA

PLAVY-HRABAČOV-DOLNÍ ŠTĚPANICE

DOPORUČUJE SVÉ VÝROBKY:

černé a barevné kloty	prostěradlová plátna
rukávové podšívky	damašky a grádle
modrotisky	šilony a véby
deleny	sypkoviny
flanely	barchety
samety	kapesníky

dámské látky z umělého hedvábí atd.

VŠE V NEJLEPŠÍ JAKOSTI

ZA LEVNÉ CENY.

1917 i následkem změněné situace na frontách nedošlo k odsouzení. Továrník Brůna, ač s churavým zrakem, byl odveden. Nezůstal ušetřen ničeho. Jak vroucně prožíval utrpení svého národa a víru v jeho osvobození, patrno z památných slov, která pronesl 28. října 1918, když jeden z jeho vedoucích úředníků přinesl mu autentickou zprávu o okružní depeši ministra Zahradníka železničářům. Továrník Brůna sepjal tehdy ruce a prohlásil: „Děkuji Ti, Bože, že jsem se dočkal osvobození svého národa!“

Doba popřevratová ho postavila před nové úkoly. Obstarat lidem práci, hledati nová odbytiště. Tehdy vynikl krásný rys jeho povahy, činorodé vlastenectví, které myslí především na to, jak trvale opatřiti českým strádajícím lidem práci. Nemá-li lid dostati se na zcestí, musí se mu dostati práce – bylo jeho zásadou. Úsilí o získání nových zahraničních trhů se zdařilo, firma má nejlepší pověst již ve všech světadílech.

Všeobecná světová krise nezastavila se ani před závody firmy Brůna. Ale továrny ji pevně čelily. Když udržování závodů vyžadovalo oběti, když okolní podniky, podnikatelsky kalkulující, zastavily výrobu, která se přestala rentovati, a továrny zavřely, aby předešly majitelově katastrofě – továrník Brůna nezpronevěřil se svému vřelému sociálnímu cítění. Vydal heslo „Za každou cenu udržeti podniky v chodu!“ Sklady se plnily zbožím, o němž se nemohlo vědět, prodá-li se a za jakou cenu. Toto období světové krise zůstane navždy dokladem lidumilnosti a dobrého srdce továrníka Františka Brůny, který zůstal i jako jeden z největších textilních českých průmyslníků věren lidu, z něhož vyšel. Jeho mecenášství, o němž nejenom jednotlivci, ale i národní korporace a spolky mohly by podati nesčetná svědectví, bylo nejušlechtilejší: Nevystupoval nikdy na veřejnost, zůstávaje často i neznám za dobrým činem. Stejným duchem se nesla práce, kterou konal v Sokole, v samosprávě a ve veřejnosti vůbec.

František Brůna zasloužil se jako nikdo jiný o svůj rodný horský kraj, o jeho lid, i o národ a vlast. Jeho geniální dílo se stalo klínem, který rozrazil jednolitou pohraniční poněmčenou oblast našeho státu na dvě části, aby pak napravo na Tanvaldsku a Jablonecku nad Nisou a nalevo na Rokytnicku čelil germanisaci. Na nejdůležitějším hraničním úseku naší vlasti stojí opět Čech. Zatím co jinde v pohraničí – bohužel – podle posledního sčítání lidu klesá procento Čechů, Brůnův kraj jde skvěle národně ku předu. Z poněmčených obcí stávají se obce zcela české. Porovnáme-li například výsledky posledního sčítání lidu na Tanvaldsku oproti roku 1900, stoupl zde počet českých lidí přes všechny germanisační snahy o 23,24 %. Tyto skutečnosti mluví za dlouhé články.

Rozloučili jsme se navždy s továrníkem Františkem Brůnou na držkovském hřbitově. Ale velký příklad jeho požehnaného života, jeho opravdové uskutečňování a provádění národních příkazů nevymizí nám nikdy z vděčné paměti. Čest jeho nehynoucí památce! ”

Odhalená krása vnitřku kamenů

ZE SBÍRKY JAROSLAVA F. Z DOLNÍCH ŠTĚPANIC

MODRÝ MRAMOR

naleziště: CZ – Humpolec, Cheb, Háslová, Vrchlabí – Lánov, Černý Důl
tvrdost: 4 (Mohse),
barva: namodralý, nazelenalý
velikost: 60 × 60 mm
zpracování: řezání, broušení, leštění JF

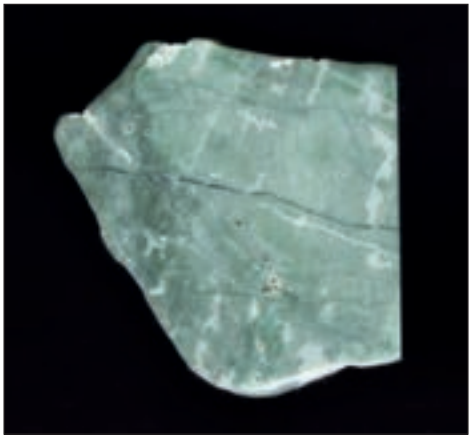

TYGŘÍ OKO

naleziště: Austrálie, Jihoafrická republika
tvrdost: 6 (Mohse),
barva: žlutohnědá
velikost: 75 × 50 mm
zpracování: řezání, broušení, leštění JF

Skiareál Benecko - ceník 2017/2018
Hlavní sezóna (24.12.2017- 10.3.2018)

tarif	běžná cena	Cena s kartou hosta (-25%) platí pouze v období 2.1.- 27.1.2018	běžná cena	Cena s kartou hosta (-25%) platí pouze v období 2.1.- 27.1.2018
	dospělí		děti	
2 hodiny	290		230	
4 hodiny	380		290	
1 den	470		360	
večerní	230		180	
10 hodin (multi)	1290		980	
2 dny	1090	870	840	630
3 dny	1490	1120	1100	830
4 dny	1860	1400	1380	1040
5 dnů	2190	1650	1630	1230
6 dnů	2490	1870	1830	1380
5/7 dnů	2390	1800	1780	1340
1 den 2+1	1090			
1 den 2+2	1380			
každé další dítě	250			
100 bodů	170			
300 bodů	450			
sezóna	4800		2700	

Jízdné pro školní skupiny – hlavní sezóna
24.12.2017 - 10.3.2018,
Cena *s kartou hosta platí pouze v období 2.1.- 27.1.2018

	bez večerního lyžování		s večerním lyžováním	
	běžná cena	*s kartou hosta	běžná cena	*s kartou hosta
3/6 dnů školy	1090	890	1290	1090
5/7 dnů školy	1610	1150	1990	1510

Skiareál Benecko - ceník 2017/2018
Vedlejší sezóna (do 23.12.2017, od 11.3.2018)

tarif	běžná cena	s kartou hosta (-25%)	běžná cena	s kartou hosta (-25%)
	dospělí		děti	
2 hodiny	220		180	
4 hodiny	290		230	
1 den	360		290	
večerní	180		140	
10 hodin	1290		980	
2 dny	860	650	650	490
3 dny	1200	900	890	670
4 dny	1460	1100	1120	840
5 dnů	1720	1290	1300	980
6 dnů	1970	1480	1460	1100
5/7 dnů	1870	1410	1390	1050
1 den 2+1	890			
1 den 2+2	1150			
každé další dítě	200			
100 bodů	170			
300 bodů	450			
sezóna	4800		2700	

Jízdné pro školní skupiny
Vedlejší sezóna do 23.12.2017,od 11.3.2018

	bez večerního lyžování		s večerním lyžováním	
	běžná cena	s kartou hosta	běžná cena	s kartou hosta
3/6 dnů školy	890	740	1090	920
5/7 dnů školy	1150	990	1510	1190

Doplňující informace k ceníku na vnitřní dvoustraně.